

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 240.
1939. október 21. szombat.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Aradi Közlöny, Iurez. în Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1—1938. Trîb. Arad

A kereskedő

személye ismét napirendre került. Nem a spekulatív törvénnyel kapcsolatban, amelynek végrehajtása most folyik országsszerű, és nem olyan intézkedések eredményeképpen, amelyek a kereskedőt a vállaltak padjára ültetnék, hanem annak a felismerésnek nyomán, hogy a kereskedő nem mindig az, akinek az adóközegek ismerik, nemcsak az üzlet különböző fogásaival tisztában levő és azokat alkalmazkodni tudó szakember, hanem egyike azoknak, akik — ha nem is szószerint a nietzschei értelemben — de veszélyes életet élnek és nem mind-egyikük számára következik be mint egy pontos és alapos üzleti számítás elmaradhatatlan nyeresége: a nyugodt öregkor.

A kereskedő valóban napirendre került egy törvénnyel összefüggően, amely ugyan már régen napvilágot látott a hivatalos lapban, de mind-edig mégsem nyert alkalmazást. A kereskedői nyugdíjpénztár megszervezéséről szóló törvényre gondolunk. Talán nem is véletlen, hogy a nemzetgazdasági miniszter annak felismerésében, hogy a törvény eredeti elgondolásai szerint nem volt alkalmazható, most és éppen most bizonyos módosítások révén életre akar önteni a törvény betűibe és azt kívánja, hogy a kereskedő-segélyezés gondolata gyakorlati megvalósítást nyerjen.

Azok az idők, amelyeket most élünk, talán egyetlen foglalkozási ágra sincsenek annyira döntő kihatással, mint éppen a kereskedelemre. Szokás náborus nyereségekről beszélni és bizonyos, hogy a kereskedelem egyes ágaiban vagy talán helyesebben: egyes kereskedők esetében ezek a nyereségek nem is maradnak el. Tagadhatatlan azonban, hogy az elmúlt hetek eseményei a kereskedők zöme számára több gondot eredményeztek, mint hasznot és erre éppen az az emlékirat világított rá a legbeszédesebben, amelyet a közelmúltban egy aradi kereskedői gyűlésen olvastak fel. Az emlékiratból hiányoztak a nagy szavak, hiányzott a patetikus hang, amelyet a történelmi idők talán megkövetelnek és egyszerűen, a tények egyszerűségével, de meggyőző erejével sorolta fel mindazokat a nehézségeket, amelyekkel a kereskedők ma szemben találják magukat. Szólt elsősorban az áremelkedésekről, amelyek nem jelentenek kereskedői érdekeket, megemlítette azt, hogy a kereskedő a gyáros-tól ma már csak előre lefizetett készpénz ellenében kap árut és minden fősze-erejét meg kell feszíteni, ha az árubeszerezéssel és előbbi tartozásaival járó kötelezettségeket fedezni akarja. Utalt arra is, hogy a kereskedelem számos ágában a keresletben visszaesés állott be.

Az a vita, amely szinte már legendás jellemvénnyé vált a kereskedőnek, minden bizonyosan ezúttal is biztosítja azt, hogy a rendkívüli időkben is megtalálja a boldogulás felé vezető utat. Viszont az is valószínű, hogy a rendkívüli idők viharai esetleg áldozatok is követelhetnek, mint ahogy nem is kellett rendkívüli idők ahhoz, hogy az állandóan kockázattal és sokszor a kockázattól élő kereskedők sorából olyanok kerüljenek, akiknek lába alól kiszaladt a talaj, magukat eltartani nem tudják és segélyezésre szorulnak. Egy, úgy az állam, mint a gazdasági élet szempontjából feltehetően hasznos réteg megbecsülését jelentette a kereskedői segélypénztárról szóló törvény megszavazása, a most bekövetkező módosítás pedig arra enged következtetni, hogy azok, akik a törvényt alkalmazni akarják, valóságérzékkel rendelkeznek. Ezt tanúsítja a felismerés, hogy szükségesnek látják a törvény mielőbbi alkalmazását, másrészt pedig azt is, hogy ennél az alkalmazásnál be akarják vezetni a decentralizálás rendszerét.

A központi segélypénztár helyett minden egyes kereskedelmi és iparkamaránál külön segélypénztárt akarnak szervezni kettős céllal. Az egyik az, hogy az egyes körzetekből befolyó összegek valóban az ottlakó és az ott hosszú esztendőknél át dolgozó kereskedők segélyezésére fordíthatassanak,

Az ankarai egyezmény után

London legfőbb gondja az orosz-török megegyezés és Ankara-Róma közeledésének létrehozatala

Nem irányul harmadik hatalom ellen a háromhatalmi szerződés — Olaszország, Anglia és Franciaország érdekei azonosak a Balkánon

Angol részről szívesen látnák Rómát a megalakítandó Balkán-tömb élén

Berlinből jelentik: A német lapok ma nagy cikkekben foglalkoznak a francia-török és az angol-török kölcsönös segélynyújtási egyezmény megkötésével. A lapok szinte egyöntetűen megállapítják, hogy a megállapodás Anglia bekerítő politikájának egyenes folytatása.

„Sok tekintetben homályos az egyezmény — írja a Hamburger Fremdenblatt — elsősorban abban, hogy nem tudni, ki ellen érvényesül a török szövetség? Ami Görögországot illeti, a török biztosíték csakis Olaszország ellen szólhat, pedig Athén és Róma között a viszony barátságos és kielégítő. Ami pedig a

Romániának nyújtott biztosítékot illeti, felvetődik a kérdés: ki ellen volt erre egyáltalán szükség? Ez a biztosíték csak úgy képzelhető el, hogy adott esetben a Dardanellákat megnyitják az angol-francia hadihajók előtt. Ebben relik a szerződés Moszkva elleni irányzata, amiből kitűnik, hogy Olaszország és a Szovjet a legérdekeltőbb hatalmak a szerződés ügyében.

Az általános német vélemény szerint különben a megkötött francia-török, angol-török egyezmény éle kizárólag Olaszország és a Szovjet ellen irányul.

Róma tartózkodó, de nem ellenséges

Római jelentések szerint az olasz lapok is feltűnő beállítással közlik az ankarai híreket, anélkül, hogy bármiféle tekintetben állást foglalnának az eseménnyel kapcsolatban. A pénteken megjelent olasz lapok szintén kivétel nélkül szószerint leközlik a francia-török, valamint az angol-török egyezmény szövegét. De nem fűznek hozzá semmiféle kommentárt. Közlik még az egyezmény balkáni hatását.

Mi rejlik a háromhatalmi szerződés egyes záradékai mögött?

A római esti lapok szintén tartózkodóan foglalkoznak a világpolitika eme jelentős eseményével. Alapvetően olasz illetékes körök magatartását is a tartózkodás jellemzi. A Giornale d'Italia rámutat arra, hogy

a francia és angol lapok hangsúlyozzák: nem irányul harmadik hatalom ellen az ankarai egyezmény.

Ezzel mintegy megtisztítják olaszellenes jellegűről a megállapodást. Ugyancsak a Giornale d'Italia kairói jelentés alapján azt írja, hogy a megállapodás a közel-keleten is új politikai helyzetet teremtett.

Valószínű, hogy Irán magatartása is rövidesen gyökeresen megváltozik, Irán kilén a semlegességből és az angol-francia érdekszférában vállal érdekeltiséget.

A „Tribuna“ Londonból származó értesülésekre hivatkozva azt írja, hogy az angol diplomácia most két törekvésre helyez főképen súlyt:

London szorgalmazni kívánja az orosz-török tárgyalások folytatását, az ankarai hármass egyezmény szellemével párhuzamosan, másrészt pedig olasz-török közeledésen fáradozik, hogy elejét vegye a hadieseményeknek a Földközi-tengerre való áttérítésének.

másrészt pedig, hogy a helyi ismeretek birtokában a kamarai vezetőségek a segélyeket valóban azoknak juttassák, akik ezekre tényleg rászorulnak.

Régi féltel, hogy minél valószínűbb a veszély, annál fontosabb a biztosítás. Azok az intézkedések, amelyek most a kamarák mellett megalakulnak,

Megállapítható, hogy Londonban mindent elkövetnek az olyan feltevések eloszlatására, mintha az ankarai egyezmény Olaszország ellen irányulna. Londonban hangsúlyozzák:

Olaszország és a szövetségesek érdekei a Balkánon azonosak.

Ezekhez az értesülésekhez a Tribuna munkatársa a következőket fűzi: Csak a jövő mutatja meg, hogy azok a csillogó képek, amelyeket angol részről festenek nem-e képeznek falat, amely mögött a megállapodás egyes záradékainak valódi értelme húzódik meg.

Az olasz lapok továbbá leszögezik, hogy az angol és francia sajtó a hármass egyezményt szeretné megfosztani minden olaszellenes elejtől. Arról írnak, hogy

a Balkánon a legkívánatosabb volna a jelenlegi helyzetet fenntartani, mert minden más megoldás veszéllyel járna és hasonlóan kívánatos volna az angol lapok szerint — írja az olasz sajtó — Olaszországnak egy Balkán blokk élén való szerepe, mert Olaszország a legfontosabb eleme ennek a blokknak.

A római Stefani-ügynökség ankarai jelentése szerint a török fővárosban úgy vélekednek, hogy

Törökország egész sor kötelezettséget vállalt magára a tegnapi létrejött egyezmény harmadik és negyedik szakaszában.

Ez a két szakasz ugyanis arról szól, hogy a török kormány kötelezi magát, hogy nemcsak a Földközi tengeren tesz eleget kötelezettségeinek, hanem a két nyugati nagyhatalomnak Románia és Görögország iránt vállalt garanciáit is teljesíti.

egy olyan társadalmi réteg nyugodt öregkorának biztosítását hivatottak szolgálni, amely a gazdasági és politikai élet viharai közepette újból és újból egész vagyonát, sokszor egy élet munkájának eredményeit teszi kockára, hogy maga és családja számára kiharcolja a mindennapi kenyeret. (M. T.)

"Nem lehet szó az orosz diplomácia vereségéről"

London: Az angol lapok az ankarai hármass egyezményről foglalkozva feltűnő módon hangoskodnak, hogy

a megállapodást nem lehet szükségképpen Moszkvának szánt ütésként tekinteni.

Leszögezik a lapok, hogy a megállapodás nem jelenti a szovjet diplomácia vereségét, amit bizonyít a Szaracsoglu és Molotov közötti megleghangú táviratváltás.

Párisban örömet és jó benyomást keltett a hármass megállapodás aláírásának híre. Az Intransigeant szerint Saracsoglu igen helyesen cselekedett, amikor bejelentette, hogy továbbra is fenntartja a török-szovjet jóviszonyt.

A nyugati nagyhatalmaknak az a meggyőződésük, hogy a francia-angol-török megegyezés nem összeegyeztethető a török-szovjet egyezményvel.

A francia esti lapok első oldalán foglalkoznak a hármass egyezmény megkötésének tényével. A Temps megállapítja azt a tényt, hogy a moszkvai tárgyalások félbeszakításának időpontjában jött létre a megállapodás, mely jellemzi az új helyzetet.

További orosz-török tárgyalások csak a már megkötött hármass egyezmény alapján vezethetnek eredményre.

Newyork és Belgrád véleménye

Belgrádi jelentések szerint a jugoszláv lapok is vezető helyen közlik az ankarai segélynyújtási szerződésről szóló megállapodást.

A jugoszláv lapok is tartózkodnak a megjegyzésekről és csak istambuli képviselőiknek jelentését közlik, amely arról szól, hogy a török közvéleményt lepte meg legjobban a moszkvai tárgyalások megszakítása és a hármass szerződés hirtelen aláírása.

Általában jugoszláv politikai körökben nagy figyelmet szentelnek az ankarai egyezmény aláírásának. A Pravda című belgrádi lap céloz arra, hogy a szerződés aláírásánál pénzügyi körülmények játszottak különös szerepet. A török gazdasági élet ugyanis nagyobb nehézséggel küzd és ezért Ankarának szüksége van nagyobb külföldi hitelre. Ezeket állítólag Anglia meg is ígerte.

Newyork. (Rador.) Az angol-francia-török egyezményről kapcsolatban a Newyork Times azt írja, hogy

a nyugati hatalmak értékes győzelmet arattak, miután minden erőfeszítésük Oroszország semlegesítésére, nem járt eredménnyel.

Ez az egyezmény az első nagyobb eredmény, amit a szövetségesek a háború kitörése óta elértek. Ezt annál is inkább örömmel kell üdvözlölni, mert eddig csak kiábrándulásban volt részük.

A tizenöt évre szóló szerződés tartalma

Moszkva. (Rador.) A Tass ügynökség jelenti: Sukru Saracsoglu török külügyminiszter Molotovhoz az alábbi táviratot küldte: „Amidőn a szovjetorszag területet elhagyom, kötelességemnek tartom legmelegebb köszönetemet kifejezni azért a baráti fogadtatásért, amelyben a szovjet hatóságok és vezetők részesítettek. Ez a baráti figyelem megértette velem a hagyományos jóviszony további megőrzését, amely országainkat egymáshoz fűzi. Felejtethetetlen benyomásokkal és emlékekkel távozom s kérem fejezze ki nevemben a szovjet államférfiak részére is köszönetemet és elismerésemet.”

Molotov válasza így hangzik: „Hálásan köszönöm baráti és elismerő szavait. A magam részéről is boldog vagyok, mert megállapíthattam, hogy moszkvai találkozásunk alkalmával a tanácskozások során ismét leszögezhetjük azt a baráti viszonyt, amely Szovjetország és Törökország között változatlanul fennáll. Kérem fogadja baráti érzelmeim kifejezését.”

Ankara. (Rador.) A török távirati iroda lekötözi annak az egyezménynek tartalmát, amelyet Törökország, Franciaország és Anglia csütörtökön aláírtak. A három megbízott kicserélte a felhatalmazásokat és megállapította annak szükségességét, hogy a kölcsönös biztonság megővése céljaira szerződést kívánnak kötni egymás megsegítésére támadás esetében, megállapodtak a következőkben:

1. Törökország megsegítése, ha támadás érkezik.
2. Törökország segítséget nyújt, ha a Földközi-tengeren Franciaország és Anglia háborúba sűrődne.
3. Amíg Anglia és Franciaország által a Görögországnak és Romániának nyújtott garanciák érvényben vannak, Törökország tényleges módon együttműködik Franciaországgal és Angliával és minden tőle telhető segítséget nyújt, ha Franciaország vagy Anglia kötelezettségvállalásai következtében, vagy pedig valamelyik garantált ország ellenségeskedésbe keveredne.
4. A második és harmadik szakaszokban körülírt esetekben kivül más esetekben jóindulatú semlegességgel viselkedik Törökország Anglia és Franciaország iránt.
5. Abban az esetben, ha valamelyik európai hatalom támadást intézne a három szerződő fél valamelyike ellen, vagy ha valamelyik állam biztonsága fenyegetve lenne, a szerződő felek nyomban társulkozássra hívnak össze, közös akció megindítása céljából.
6. Jelen szerződés nem irányul

Az ankarai egyezmény aláírásának formáságai

Ankara. (Rador.) Csütörtökön este 6 óra 10 és 6 óra 35 perc között írták alá az angol-francia-török szövetségi szerződést. Az ünnepélyes aktus a külügyminisztérium nagytermében folyt le. Ezen az ülésen dr. Revfik Saidan miniszterelnök és ideiglenes külügyminiszter elnökölt. Jobbán Massigli francia nagykövet, balján pedig az angol nagykövet ült. Massigli mellett Weygand tábor-

egyetlen hatalom ellen sem célja pedig az, hogy Franciaországot, Angliát és Törökországot kölcsönösen biztosítsák támadással szemben. 7. A szerződés rendelkezései kétoldalú érvénnyel bírnak Törökország és a másik két szerződő fél között. 8. Ellenségeskedések esetén a szerződés értelmében külön fegyverszünetet, vagy békét kötni nem lehet. A kilencedik szakasz a ratifikálásról szól és arról, hogy a szerződés 15 évre érvényes és további öt évvel megújítható.

A szerződéshez mellékelt jegyzőkönyvben leszögezik, hogy a szerződő felek kormányai nevében kijelentik, hogy az egyezmény azonnali érvénnyel hatályba lépett. Egy másik jegyzőkönyvet is vettek fel, amelyben leszögezik, hogy Törökországot kötelezettségvállalása ellenére sem kényszeríthetik arra, hogy oly akcióban vegyen részt, amelynek következtében fegyveres konfliktusba keveredhet Oroszországgal.

Támadással fenyegette Moszkva Törökországot?

Kairó. Az Ahram című arab lap jelentése szerint a Szovjet azzal fenyegette meg Törökországot, hogy megtámadja, ha a Dardanellákat érintő követeléseit nem teljesíti. Az országok meg szeretnék törni a Balkán-szövetséget is, hogy így el-

hárítsák balkáni terjeszkedés akadályait. Arab körökben számítanak arra, hogy a név közelkeleti hatalom: Törökország, Irak, Perzsia és Afganisztán a közeljövőben értekezletre ül össze, hogy megállapítsák magatartásukat az orosz tárgyalások megszakításával kapcsolatban.

Románia ankarai nagykövetét tájékoztatta Saracsoglu Isztambulban

Isztambul. Saracsoglu török külügyminiszter 28 nap távollét után ma visszaérkezett Törökországba. A török külügyminiszter nem azon a török hajón tért vissza, amelyet előbe küldtek Odesszáig, hanem a Moszkva nevű szovjet torpedórombolón tette meg az utat. Politikai körökben — állapítja meg a D.N.B. — azt a tényt, hogy a szovjethajó befutott a Boszporuszba, mutatja a Szovjet hadgyománvos érdeklődését a török tengerszorosok iránt. Isztambulból a török külügyminiszter még ma tovább utazik Ankarába.

Isztambul. Stoica román nagykövet Ankarából Isztambulba érkezett, hogy megbeszélést folytasson Saracsoglu török külügyminiszterrel. Saracsoglu péntek délután fogadta a nagykö-

vetet, akit részletesen tájékoztatt a moszkvai tárgyalásokról. A nagykövet még péntek este jelentésétől vezetett tovább utazott Bucurestibe.

Román gazdasági küldöttség indul Ankarába

Bucuresti. A közeli napokban gazdasági bizottság indul Ankarába, ahol megkezdődnek a tárgyalások a román-török gazdasági és kereskedelmi szerződés megkötésére. A bizottság Ankarában befejezte tárgyalásait, tovább utazik Kairóba és ott is megbeszéléseket folytatni egy kereskedelmi szerződés létrehozására.

"Meggzűnietti a Balkán nyugtalanságát az ankarai szerződés"

Ankara. A török lapok nagy meglepetéssel írnak a francia-angol-török egyezmény aláírásáról. Hangoztatják a lapok, hogy ez a szerződés eloszlatja azt a nyugtalanságot, amely egy idő óta ugy a Balkánon, mint a közelkeleten keletkezett, de egyszersmind hangsúlyozzák a lapok: a megállapodás senki ellen sem irányul. Törökország ezentúl is változatlanul megőrzi baráti kapcsolatait Oroszországgal és a többi baráti államokkal.

Az angol-francia-török vezérkari tárgyalások

Weygand tábornok a levantei francia hadsereg és Wawel tábornok, a levantei angol had-

erők parancsnoka tegnap délelőtt megkezdtek tanácskozásait a török katonai vezetőkkel. A megbeszéléseket ma folytatják. Közben a török vezérkari főnök villásreggeli adott a vendégek tiszteletére, este pedig az angol nagykövetségén lesz diszvacsora. Ugyancsak diszvacsorát ad a vendégek tiszteletére a török miniszterelnök is, majd az angol és francia katonai szakértők repülőgépen elutaznak Ankarából.

A Népszövetségnél is bejegyzik az ankarai háromhatalmi egyezményt

Londonból jelentik: Londoni hivatalos körökben kijelentették, hogy az angol-francia-török egyezményt bejegyzik a Népszövetség-nél is. (Rador.)

Róma szerint Stockholmban megalakult az északi védelmi liga

Róma. A Popolo di Róma helsinki-i külföldi tudósítójának jelentése szerint a stockholmi közvélemény végeredményében az északi védelmi liga megalakítását jelenti, még akkor is, ha nincs benne szó szorosán vett katonai záradékról.

Veszély esetén a semleges blokk azonnal koalícióvá alakul át és ehhez nincs szükség semféle írott megegyezésre. Finn körökben biztosra veszik, ha a szovjet csapatok átlépik a kareliai határt, az északi államok együttesen támogatják Finnországot, mely most lábhoz tett fegyverrel várja a moszkvai választ.

Stockholmból jelentik: A svéd lapok részletesen foglalkoznak a stockholmi konferencia

eredményével. Az értekezlet eredményének sajtókalatos pontja az északi államok csatlakozása a finn kérdéshez. A stockholmi Tidingen az északi államok arcvonalának megerősítését javasolja.

Az értekezletnek valódi konklúziója az, hogy Finnország megőrzi a semlegességét és függetlenségét. (Rador.)

Helsinki jelentés szerint Kailla finn köztársasági elnök és Erko külügyminiszter Stockholmból visszatérve hosszabb tárgyalást folytattak Pasakivi finn követvel és közölték vele a finn kormány ellenjavaslatait.

Helsinkiben azt hiszik, hogy a Szovjet elfogadja a finn javaslatokat

Amszterdam. Az orosz—finn feszültséggel foglalkozik a Telegraf című németalföldi lap helsinkin levelezője. A cikkíró hangoztatja, hogy:

Finnország szombaton ad végleges választ a szovjetkormányra.

Valószínű, hogy Paasakivi finn megbízott egyanezen a napon jelentkezik majd Molotov külügyi népbiztosnál, hogy folytassa a megbeszéléseket.

Helsinkiben nagy érdeklődéssel várják a finn válasz moszkvai fogadtatását. Ha a szovjet elfogadja az előterjesztést, akkor valamennyi kérdést baráti és mindkét felet kielégítő módon lehet megoldani. Ha azonban az előterjesztéseket Moszkva elutasítja, akkor a helyzet súlyosra fordulhat. Jól értesült helsin-

ki-i politikai körökben azt hiszik, hogy Moszkva nem fogja elutasítani a finnek válaszát.

Ezt a meggyőződést az orosz lapok állásfoglalásával támasztják alá. Az utóbbi napokban ugyanis az orosz lapokban nem jelentek meg Finnország elleni támadó cikkek.

Róma. A Corriere della Sera Kalininnak, a szovjettanács elnökének Roosevelthez intézett válaszáról ír és úgy hiszi, hogy a választávirat szövegéből annak megerősítése látszik, hogy a szovjet katonai szövetséget akar felajánlani Finnországnak és a lap szerint a finnek ellenállanak ennek a törekvésnek. A lap helsinkin túlértékelte a többi előkelő finn katonatiszttel és politikusokkal beszélgetett, akik mindannyian kijelentették, hogy Finnország elhatározott szándéka a semlegeség fenntartása.

tartott. A légvédelmi riadókat azért rendelték el, mert német repülőgépek tűntek fel a tenger felett. A riadójelzések előtt fegyververrognás hallatszott. Londoni hivatalos jelentés megerősíti, hogy péntek reggel Purohead felett német repülőgépek motorzúgását hallották, melyek később észak felé távoztak el.

Az angol és francia légügyi miniszterek tanácskozása

Páris. Tegnap az angol és francia légügyi miniszterek francia területen találkoztak. Ez a találkozás a legfelsőbb tanács eddigi üléseinek folytatása volt. A két miniszter hosszú eszmecsere után folytatott egymással és teljes meg egyezésre jutott.

Német katonatemetés Angliában

Edinburgh. (Rador.) A Firth of Forth öbölben lejátszódott német repülőgéptámadás két német halottját, Seidelt és Schleichert tegnap katonai pompával temették el az edinburghi temetőben.

Az Egyesült Államok közvéleménye a semlegeség mellett

Newyork. Az amerikai közvéleménykutató intézet újabb kérdéseket intézett az utóbbi napokban a háborúval kapcsolatosan a lakossághoz. A beérkezett válaszok alapján megállapítást nyert, hogy az amerikai nép nagy többségének az az óhaja, hogy Amerika ne keveredjék bele az európai háborúba. Csak a lakosság 5 százaléka kívánja a Németország elleni háborút, míg 75 százalék a háborúban való részvétel ellen foglal állást.

Izgasmas tengeri harc egy német tengeralattjáró és több angol torpedóromboló között

London. (Rador.) Az admiráliság jelentést tett közzé több angol torpedóromboló harcáról egy német tengeralattjáróval. Egy német tengeralattjáró feltűnését jelezték déli irányban. Több torpedóromboló nyomában üldözöbe vette. Az egyik hadihajó felvonta zászlóját, ami azt jelezte, hogy felledezte a tengeralattjárót. Ezután nyomban módszeresen hozzáálltak buvárhajó elleni bombáknak a vízbedobásához, mert az így előállított robbanások olyan hullámmást idéznek elő, mintha hatalmas vihar dühöngene. A robbanások után megvizsgálták a tenger felszínét, hogy látnak-e olajnyomokat. Miután ezek nem voltak észlelhetők, ismét folytatták a bombázást. Ekkor fél mérföldnyi távolságban feltűnt a tengeralattjáró periszkópja, majd pedig az egész hajó, amely azonban még kilőhetett volna egy torpedót. A helyzet rendkívül izgalmasra vált, de végül is a tengeralattjáró fedőtoronyán ki mászott a légénység és ezek egy része a tengerbe ugrott, a másik része pedig felfelé emelte a kezét. A légénységet megmentették. Tulnövőrésük fiatal tengerész. Elmondották, hogy a buvárhajó belsejében hallották, hogyan robbannak a bombák a közelben, majd pedig megszűnt a villanyvilágítás és elromlottak a mechanikus berendezések. Víz kezdett beszivárogni és már csak annyi idejük volt, hogy a felszínre emelkedjenek. A légénység megmentése után néhány perccel a buvárhajó elsüllyedt.

Mágneses torpedó lövedékekkel dolgoznak a németek

Róma. Az amsterdami Telegraf írja, hogy holland szakértők véleménye szerint a német

tengeralattjárók új típusú torpedókkal hajítják végre támadásaikat. Valószínűnek tartják, hogy a torpedók hegye mágneses és így minden esetben eltalálják célpontjukat.

Újabb német légitámadás a skót partvidék ellen

London. Skócia keleti és déli partjain péntek reggel és délelőtt háromszor volt légvédelmi riadó. Porthesleiben városkában a riadó fél óráig

A francia-német csatározások

A francia nagyvezérkar az alábbi jelentést adta ki:

— A nap folyamán mindkét részből élénk járőrtevékenység folyt le különösen a Moseltől keletre eső arcvonalon. Ugyanezen a vidéken tüzéségünk erős tevékenységet fejtett ki. A németek 16-án nagy erővel támadtak a Moseltől keletre 6 kilométeres és Saarbrückentől keletre 30 kilométeres szakaszon. Ezek a támadások kiűrték területeket értek, mivel csapatainkat visszavontuk tüzéségünk védelme alatt az erődvonal előtt megerősített állásokba. Különböző pontokon foglyokat ejtettünk.

A Havas távirati iroda jelenti: A német csapatok október 16-án két helyen indítottak

támadást, még pedig a Moseltől keletre, ahol hat kilométernyi szélességben és Saarbrücken től nyugatra, ahol harminc kilométeres fronton nyomultak előre. A francia csapatok a tüzéség erős tüzelésének védelme alatt visszavonultak. A divíziók visszavonulása minden nagyobb veszteség nélkül ment végbe. Csak egy helyen folyt le erős küzdelem, ahol az ellenség egy tisztből és ötven közlegényből álló osztagot kerített be. A harminchat kilométeres frontszakaszon a visszavonulás tervszerűen befejeződött és mindkét részen az új hadállások erősítésével foglalkoznak. A francia hadosztályok, annak ellenére, hogy visszavonultak, sok foglyot ejtettek.

„Nyugaton a helyzet változatlan”

Párisból jelentik: A nagyvezérkar közli: Az északi nyugaton telt el, az idő esős, mindkét részből járőrtevékenység folyik.

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnokság jelenti: Nyugaton a Saarbrückentől délkeletre levő hájárterületeken lefolyt harcok után ismét csend következett be. A helyi felderítő tevékenységektől eltekintve nem történt semmiféle különösebb esemény.

A nyugati front nyugalma azzal magyarázzák, hogy Németország nem szándékszik átlépni a francia határt és diplomáciai módszereihez hasonlóan a hadászatban is különbséget tesz Franciaország és Anglia között. Nyilvánvalónak veszik, hogy a nyugati fronton csak arra törekszik Németország, hogy a Saarvidéki területet megtisztítsa a benyomult ellenségtől, míg Anglia ellen minden eszközzel harcol. Katonai körökben különben hangsúlyozzák, hogy a háború első szakasza lezárult, és most meg kell történni a katonai döntésnek.

A Times katonai szakértője a nyugati fronton lezajlott legutóbbi német támadásról azt írja, hogy az ellenfél a Saar völgyének azt a szakaszát választotta ki, amely legkevésbé nehez terep. Ha az új állások ellen a németek támadást akarnak végrehajtani, úgy ahhoz igen nagymennyiségű muníciónak lesz szükségük. A rossz idő következtében azonban egyelőre nagyobb katonai akcióra nincs kilátás.

Párisból jelentik: A Havas távirati ügynökség a következőkben jellemzi a katonai helyzetet: Azok az utóbbi jelentések, amelyek 50 francia katonát el-

fogásáról szólnak, kimutadják, hogy ezeket a katonákat helyi tevékenység alkalmával a kora hajnali órákban meglepetésszerűen körülfogták és elfogták. Elfogatásuk azonban nem a francia csapatok visszavonulása alkalmával történt. Az elmúlt napon egyébként az egész fronton nyugalom uralkodott. A németek nagy gyorsasággal megerősítik új állásaikat, a franciák pedig azokat az állásokat erősítik meg, amelyeket három héttel ezelőtt jelölt ki. (Rador.)

Luxemburgból jelentik: Mondorfier helység francia részét kiűrtették. Tudvalevően ezt a helységet a francia—luxemburgi határ kettészeli. Ha, hasonlóképpen a franciák kiűrtették Ebrange városát is. (Rador.)

Az új tartományok a német birodalomban

Berlin. Hitler kancellár tegnap megerősítette a szeptember 28-án Moszkvában aláírt német—szovjet határhátrugi és barátsági szerződést. Ugyancsak megerősítette a kancellár az október 4-én felvett jegyzőkönyvet, amely pontosan megállapítja a két nagyhatalom érdekeinek elhatároló vonalát a volt Lengyelországban.

A Havas-ügynökség jelenti Berlinből: Hitler kancellár tegnap rendeletet adott ki, amely bejelenti két új tartomány: Nyugatporoszország és Posen megalakítását. Nyugatporoszországban Danzig város lesz a tartományi kormányzó székhelye, a poseni tartományban pedig Posen.

SPORTVONAT BUDAPESTRE

Utlevél nélkül egy személyazonossági igazolvánnyal

Aradról indul november 8-án
Budapestre visszaindu: nov. 14-én

Az utazás ára Lei 1.800

személyenként oda-vissza, számozott 3-ik osztályú vagonokban. A budapesti szálloda és kirándulások költsége leiben fizethetők.

Beiratkozási határidő: 1939 nov. 1-ig.

Jelentkezés:

EUROPA-ROMANIA
menetjegyiroda

SÁNDOR könyvkereskedésben
szemben a megyei prefekturával.

URANIA. Telefon: 12-32.

Előadások ma: 8 mérs., 5, 7.15 és 9.30 órákor.

A közönség mai véleménye: Csodás film.

A diadalmas ifjuság

A hatalmas szovjet-orosz birodalom fiatalágának tökéletes produkciója.

Az első aktuális háborús METRO híradó.

Figyelmeztetés:

Holnap, vasárnap kivételesen az előadások kezdete: 11.30 és 5. mérsék., 4.30, 6, 7.30 és 9.30 órákor.

A betörés, mint tudomány

Egyetemet végzett angol betörők — A „képszakértők”

London. Körülbelül egy évvel ezelőtt az egész világot bejárta a hír, hogy az angol rendőrség a maga nemében páratlan intézményt hívott életre: az új nottinghami bűnügyi laboratóriumot, amely voltaképpen azokat a modern, tudományos nyomozási rendszereket valósítja meg gyakorlati formában, amelyekkel először mint írói fantázia termékeivel találkozunk. Az író Sir Arthur Conan Doyle volt a harminc évvel a Sherlock Holmes-regények megjelenése után, a nottinghami laboratórium tényleg meg tudja állapítani egy cipőtalpról, hogy annak tulajdonosa hol járt előző délelőtt.

Erre a nagyarányú és szédületes felkészültségre azért van szükség a mai Angliában, mert a háború utáni években a bűnözési fajok közül különösen a betörés valóságos specializált „szakmává” és „tudománnyá” finomult, amelynek (mint minden szakmának) mesterei és konfektárai vannak.

A Sherlock Holmes-regényeknek elengedhetetlen alakja volt a „seniális” betörő, aki kifogástalan frakkban, autón indult el az angol kastélyok kifosztására. Ez a figura intelligens volt és modern tudományos eszközökkel dolgozott, éppugy, mint a világhírű detektív. Ez a típus ma a harmincévesdeti regény lapjairól átlépett a valódi életbe. Kifogástalan öltözetben (ha nem is mindjárt frakkban) autón megy a felfedezőre és ott rossz értelemben valóságos mestermunkát végez.

A figura új. A háború előtti betörő, a nagy átlagban az egész világon mindenütt „dilettáns” volt. Tanulatlan, ostoba fickó, akit rendszerint a nyomor és a lustaság vitt bűnbe. Szinte minden egyes betörés alkalmával ugyanazt a primitív technikát követte s nagyon csodálkozott, amikor letartóztatása után a rendőrség egyszerűen felolvasta előtte egész bűnlajstromát.

Ez a „dilettáns-típus”, bár néha még ma is felüti a fejét Angliában, a legkevésbé sem nyugtalanítja a rendőrséget. Rendszerint hamar hurokra kerül.

Annál nagyobb gondot okoz a Scotland Yardnak azonban a „nagyvad”: a nagystílusú, intelligens betörő. Ezek rendszerint kitűnő megjelenésű, jófelépésű emberek, akik London West Endjében laknak: néhányan egyetemi végzettséggel is rendelkeznek, sőt (ami Angliában társadalmi szempontból többet jelent, mint az egyetem) olyan is akad sorukban, aki az előkelő nyilvános kollegium növendéke volt. Az elmúlt esztendő a vakmerő és nagyarányú rablások történetében páratlanul áll a Scotland Yard statisztikáiban, 1938-ban többek között, négy olyan betörést követtek el, amelyek során fantasztikus értékű képek tűntek el, ismert angol gyűjtők kastélyaiból és párját riktítja az a vakmerő fogás is, amelynek révén egy ismert ékszerész cég alkalmazottját valósággal elrabolták, kivették a zsebéből a kulcsait s kirabolják az üzletet. A tetteseket egyetlen esetben sem sikerült kézrekeríteni.

Ami a régi angol és külföldi mesterek kincseket érő képeinek ellopását illeti, az angol rendőrség azon a véleményen van, hogy itt nem csupán „jól szervezett” betörőbandával állanak szemben, hanem, hogy a banda esetleg egy megbízó” utasítása alapján működik, aki a különböző katalógusok és folyóiratok adatai révén kitűnően tudja, hogy melyek azok az angol házak és kastélyok, ahol értékes képek találhatók s egy esetleges „helyszíni szemle” alkalmával azt is megállapítja, hogy a kép hol van elhelyezve. Az ilyesmit erősen megkönnyíti az az érdekes új angol szokás, hogy a nagyobb kastélyok tulajdonosai, az év néhány napján, kisösszegű belépődíjért megnyitják kastélyaik és parkjaikat a nagyközönség számára s a befolyt összeget jótékony célra fordítják.

Erre a körültekintő és mindenről gondoskodó rablási „technikára” rendkívül jellemző az a lopás, amelyet néhány hónappal ezelőtt követtek el Winterton lord, az ismert angol kabinetminiszter házában.

E sorok írója a vakmerő betörés előtt néhány hónappal, Winterton lord meghívására, a Shillingee-kastélyban vikendezett. Miközben a házlagda elmagyarázta a gyönyörű Adam-stílusú szalonban levő képek történetét, sajnálkozva jegyezte meg, hogy legértékesebb képe, amelyet Sir Joshua Reynolds, a nagy angol mester festett dédapjáról, meglehetősen el van rejtve. A szoba arhitektúrája miatt ezt a gyönyörű képet kénytelenek voltak egy másik kép fölé akasztani, tehát a kép nagyon magasra került s erősen „verte” az a különös körülmény is, hogy az alatta és mellette függő portrék kivétel nélkül az angol főrendek sőt egy-egy disztársárjába öltözött férfiakat ábrázolnak. Éppugy, mint az értékes Reynolds.

Ez a két kis részletinformáció rendkívül le-

nyeges körülmény, ha meggondoljuk, hogy amikor a lopást elkövették, a szalon falán függő öt piros-taláros portré közül csak egy érdekelte a tolvajt; az, amely magasan, tehát csak létrán elérhető helyen függött, s amely nagyobb volt, mint a többiek. Mondani sem kell, hogy a tolvaj a Reynolds-képet vitte el s a többieket figyelemre se méltatta.

Hogy nem merő véletlen volt, hogy a Shillingee-kastély betörője éppen legértékesebb képétől fosztotta meg Winterton lordot, bizonyítja az a másik három betörés, amelynek során aztán még nagyobb „szakértelmet” kellett a tolvajnak tanúsítani. Ez a múlt év áprilisában történt a London közepén fekvő Chillingham-kastélyban, amely Sir Edmund Davis, az ismert angol műbarát tulajdona.

A legkülönösebb az volt a dologban, hogy a kastélyban a betörés alatt nem kevesebb, mint husz ember tartózkodott; hat vendég, a háziak és tizenkét cseléd s a hatalmas épület folyosóin négy kutya aludt.

Másnap reggel a kastély képtárának faláról 5 üres képkeret meredt a szobalányokra, akik takarítani mentek. A képtár harminc szebbnél-szebb remeke közül hiányzott a híres Rembrandt, a reprodukciók révén világszerte ismert két Gainsborough és két másik kép, amelyet a dusszadag Davis pár évvel ezelőtt hosszas harcok után szerzett meg egy aukción.

A kihívott rendőri bizottság már csak azt állapíthatta meg, hogy a képeket nagy szakértelmel szedték ki a keretéből, sőt a betörők, úgy látszik, annyi idővel rendelkeztek, hogy az egyik képről a védő üveglapot is leszedték s azt gondosan a fal mellé állították.

Ilyen nagyértékű és igen gyakran világhírű képeket meglehetősen nehéz értékesíteni. Az európai műkincsplác még mindig nem tért magához s Londonban határozott hanyatlás állapítható meg; még legújabb műkereskedelemben is. Ilyen körülmények között tehát eléggé problematikusnak látszik, hogy egyáltalán érdemes volt-e a képeket ellopni. A Scotland Yard felfogása szerint azonban a képtolvajok megbízói esetleg hosszú évekre elrejtik a lopott képeket s amikor már szinte minden műbarát és műkereskedő megfélekezett az esetről, Amerikában próbálják azokat értékesíteni.

Bár hihetetlennek tetszik, párszor előfordult olyan eset is, hogy a betörésre való megbízást egy

félbolond rájött adta, aki az ellopott képet lakásán rejtgette és zárt ajtók és gondosan lefüggő nyőzött ablakok mögött gyönyörködött annak szépségeiben.

A képtolvajok azonban legtöbb esetben arra várnak, hogy a károsult, illetve az erősen érdekelt biztosítóársaságok váltásdíjat ígérnek a kép visszaszerzésére. A tolvaj ilyenkor levelet ír a károsultnak, amelyben közli, hogy a képet hailandó visszaadni, ha a tulajdonos — mondjuk — ötszáz, vagy ezer font váltásdíjat fizet s beleegyezését egy megjelölt újság apróhirdetése közli a tolvaj tulajdonosára hozza. Ellenkező esetben a képet megsemmisítik. Pár műbarát annyira megrémül a veszélytől, mely kedvenc képét fenyegeti, hogy a rendőrség előtt eltitkolja a zsarolást.

Ami a londoni ékszeritolvajokat illeti, ezek köreiben utóbbi időben erősen lábrakapott az a nagystílusú fogás, hogy butorozott házat bérelnek, mondjuk, a szezon tartamára London egyik arisztokrátikus negyedében. Az angol arisztokrácia köreiben bevett szokás, hogy évi rendes külföldi tartózkodásuk alkalmával pár hónapra teljesen felszerelve kiadják házaikat, sőt még a cselédeiket is benn hagyják. A tolvaj ilyenkor előre megtudja a tulajdonos nevét s amikor a szerződést megkötik, csodálkozva kiált fel: „Enyje, de érdekes, hogy a tulajdonost is Smithnek (Brownnek, vagy Jenkinsnek) hívják. Engem is így hívnak!”

Pár hónappal később, mikor a tulajdonos ismét visszatért Angliába és beköltözött a házába, nagy meglepetéssel olvassa a különböző ismert londoni ékszerészek számláin a saját jóhangzású nevét. Az történt ugyanis, hogy a szélhámos a ház igazi tulajdonosának adta ki magát és különböző értéktárgyakat rendelt vagy vásárolt s azután megszökött.

Ami a páncélszekrényfurás technikáját illeti, az elmúlt évek során több esetben fedeztet fel a rendőrség olyan betöréseket Londonban, ahol a vastag acélfalat autogénhegesztő készülékkel furták meg, amely eljárásról tudvalevőleg a technikai felkészültségen kívül még elég súlyos és nagytér-fogaú gáztartályokat is kell a helyszínrre vinni.

Óriási merészségről és lélekjelenlétéről nyújt tanúbizonyságot a betöréseknek a za szűtén új angol technika, amelynek során a betörő a kassza-furás helyett a robbantást választotta és erre a célra nagyerejű anyagot, a gelignitet használta, amely még az ekráztárl is veszélyesebb.

Amin ezekből az esetekből látható, a modern angol betörő komoly ellenfeleivé váltak a sherlock-homesi nyomozótechnikát megvalósító Scotland Yardnak s hogy éppen úgy „lépést tart a korrall”, mint a modern nyomozási rendszerek.

Németellenes japán-kinai béke létrehozásán fáradozik London?

Csang-Kai-Seknek vissza kell vonulnia és Japán is beszünteti az ellenségeskedést

Sanghai. (Rador.) A kínai sajtó a béke lehetőségével foglalkozik és felemlíti azokat az erőfeszítéseket, amelyeket ez ügyben Nagybritannia folytat.

A béketárgyalások feltételén alapja a területi sérthetetlenség lenne.

A csung-king-i angol követ közvetítését nagy figyelemmel kísérik. A Német Távirati Iroda abbéli aggodalmát mutatja kifejezésre, hogy az angol nagykövet egységes németellenes frontba állíthatja majd Kínát és Japánt.

A Havas ügynökség — ugyancsak sanghaji jelentés alapján — közli, hogy azok a tárgyalások, amelyek Kínában a béke helyreállítását célozzák, a következőképpen alakultak:

Abban az esetben, ha Csang-Kai-Sek a hatalomról visszavonul, a japánok azonnal beszüntetik az ellenségeskedést és csapataikat visszavonják Kínából.

Ezt azonban csak a teljes egyenlőség elve alapján lehet létrehozni. (Rador.)

Tokióból jelentik: Az a beszéd, amelyet Grew Amerika tokiói nagykövete 700 hallgató előtt az Amerikai Japán Bankban elmondott, figyelmezte-

tés Japánnak. A beszédben

„nagykövet figyelmeztette Japánt, hogy amennyiben nem szakít azzal a magatartással, amellyel az Egyesült-Államok kínai érdekeltségét sérti, szembetalálja magát az Egyesült-Államokkal.”

A távolkeleti tényeket nagyon jól ismeri az ország és csupán konstruktív intézkedések alapján lehet a két hatalom közötti viszony megjavításáról szó. Grew kijelentette, hogy

A nyitott kapu elvét Japánban tévesen értelmezik és hogy a távolkeleti új rend Amerika kínai jogait csorbítja.

Ennek az amerikai nép ellenáll. (Rador.) Tokio. Jólértesült japán politikai körökben úgy tudják, hogy Közép-kína fővárosa Nanking lesz és elnökévé Vancsengveit nevezik ki.

Egyébként haladéktalanul felveszik a tárgyalásokat Angliával és az Egyesült-Államokkal Közép-kína külföldi érdekeinek megállapítására.

Első legfontosabb kérdés a Jangcsekiang hajózásának megoldása.

CORSO

Szenzációs kettős műsor:

8, 5, 7.15 és 9.15.

Robert Taylor-ral
„Csók és gong”

Marx testvérek

a nevettetés királyai:

„A VERSENYEN”

Jön:

ELISABETH BERGNER

Jön.

Ami a háborukkal együtt jár:

Élelmiszerek elrejtése, hamisítása és az árdrágítás

Gazdasági válságok. Kéte. eréves a hadseregszállítási panama

Mindég voltak és alighanem mindég is lesznek olyanok, akik kapzsiságukban kihasználnak másokat, hogy maguk minél gyorsabban meggazdagodjanak. Különösen országos, vagy világveszély idején jelentkeznek a közélet vámszedői, hogy nehéz idők zavarai közben könnyebben harácsolhassanak. A természeti csapásokat: aszályt, árvizet, országos szárazságot és járványokat kevesebben használták ki mégis, mint a háborukat, amik bővebb aratást biztosítottak.

A hadiszállítással, a közönség kényszerhelyzetével való visszaélés, az árdrágítás és árreljejtés főbb, mint kétezer éves. Az első hadseregszállítási visszaélésről és az azzal együttjáró gazdasági válságról ugyanis Livius Titus, a híres római történetíró is említést tesz és szerinte Karthagóban, Scipió táborában volt az első nagy gazdasági válság, mert a kereskedők áruzsorára való számítással, tömerek árát halmozták fel.

A háborus idők azonban nemcsak az élelmiszerek vagy egyéb közszükségleti cikkek felhalmozására, elrejtésére használják fel, hanem az élelmiszerek hamisítására és a pénzszaporításra is. Erre az utóbbira megdöbbentő példát a százötven év előtti francia asszignata-válság idején találunk.

A 150 éves asszignata-válság

A következményeiben mélyreható átalakulásokat maga után vonó francia forradalom kitörésének — mint ezt mindenki tudja — számos oka volt. Mindenesetre számottevők voltak a gazdasági okok is. Az államadósság szaporodása, a folyó kiadások fedezése, a hitel drágulása sok gondot okozott a pénzügyek intézőinek. Az 1789-ben tartott nemzetgyűlésen eléledött meg az a gondolat, hogy a lebegő államadósságok törlesztése és a folyó kiadások fedezése céljából lefoglalják és államosítják az egyházak, a testületek és a külföldre menekült emigránsok birtokait. A dolog meg is történt. Azonban az ingatlanok roppant tömege tízezer millió frank értéket képviselt, ennyi nagybirtokot pedig hirtelenében nem lehetett áruba bocsátani országos kár okozása nélkül. Megállapodás jött tehát létre, hogy egyelőre 400 millió frank értékig kötelezvényeket bocsátanak ki. A cél valószínűleg törlesztési kötvények megteremtése volt.

A pénzcserélés e módja valószínűleg nem ártott volna meg, ha annak a folytatását mérsékelni tudják. Azonban mi történt? Egyre-másra bocsátották ki az új meg új részvényeket, roppant mennyiségben, kisebb névértékben és csekélyebb kamattal, majd ezt is megszüntették. A kötvényből örtökutaltvány (asszignata) és végül — rendes papírpénz lett.

Ezzel a lépéssel aztán egy régi tévedést ujtottak fel, hogy a pénz a tőkéből nem tudják megkülönböztetni. A jellegét veszített kamatozó kötvényből csinált papírpénzt szinte határtalan mennyiségben hozták forgalomba, — az állam ilyen utalvánnyal fizetete tartozásait, de ugyanazt kapta vissza, adó fejében is. Ennek aztán az lett az eredménye, hogy az ércpénz, még az apró váltópénz is, hihetetlen magas árfolyamra szökött és máról-holnapra teljesen eltűnt a forgalomból. A rémuralom aztán az éhínséget és nyomort szülte, a nép erőszakhoz folyamodott és leginkább az élelmiszerkereskedők raktárait fosztogatta. Ennek a válságnak a tanulsága nemcsak a fosztogatásokban, hanem abban is állt, hogy aki éves alapon indul el, hamis eredményre jut.

A szárazföldi zárlat 1806-ban

Háboruban régóta ismerik az ugynevezett zárlatot is, ami az ellenfél kiéheztesét célozza. Néha ugyanis sokkal eredményesebbnek látszik, az, ha nem a haderőre, hanem a gazdasági erőkre bízák a háboru eldöntését. Ilyen módon néha nagyobb pusztítást is lehet okozni, mint a legmodernebb hadigépekkel. V. Károly spanyol király idején Napólyt akarták kiéheztesni a franciák, ennek aztán az lett a vége, hogy a genuai hajóraj parancsnoka laképnél hagyta Ferenc francia királyt és Károly lobogója alá állt és megmentette a nápolyiakat. Ugyancsak a kiéheztesítéshez folyamodott Napóleon is 1806-ban, amikor elrendelte, hogy Angliával a kereskedelem teljesen megszűnjön, s minden angol, vagy angol gyarmati termék és ingó azonnal elkobozandó. Szigorúan rendelkezett a levelezés dolgában is: az Angliába szülő vagy onnan érkező

leveleket haladéktalanul megsemmisítette. Sőt, az angol hajóval és alattvalóval, bárhol is fogták el őket, hadifogolyként bánt. A csapás meglehetősen leverően hatott az angol kereskedelemre, mert Napoleon hatalma és összeköttetései jóformán az egész európai szárazföldre kihatottak. Egy-két kikötőváros ugyan dacolni mert, mint Lissabon, Hamburg és Bréma s ezek befogadták az angol hajókat, de aztán meg is lakoltak emiatt, mert Napoleon egyenként szigorúan megrendszabályozta őket.

A szárazföldi zárlat hatása nagyon gyorsan jelentkezett. Egyrészt sokan érzékenyen megéreztek az angol termények és ipar hiányát, másrészt pedig új kísérletezések indultak, új terményekkel, új találmányok alkalmazásával. A fonás és szövés ipara európaszerte lendületet nyert, mert a tengeri kereskedelem teljesen szűnelt.

Természetesen hamarosan megjelentek a csempészek is, akik már Napoleon idején is jól tudták, hogy a csempészáru néha többet ér, mint a törvényes uton érkező. Helgoland, Malta, Gibraltár, Jersey segítettek elő a csempészetet, ezeken a helyeken valóságos raktárai voltak az Angliába és onnan való csempészetet foglalkozóknak. Napoleon hiába szigorította a felügyeletet: a csempészet egyre növekedett, hiszen már ekkor is lehetett megvesztegethető tisztek és tisztviselők. Később kénytelen volt Napoleon is engedményt tenni. Megengedte, hogy a lefoglalt áruk eladhatók, ha bizonyos százalékot vámlételek címén az állami pénztárba fizetnek be. Több se kellett! Nem maradt más hátra, minthogy a csempészek a kobzohajókkal lépjenek formális szerződésre a jövedelem érdekében. Így aztán Napoleon a szárazföldi zárlat életbeléptetésével a válság okozásán kívül, semmi más eredményt nem ért el.

A francia válság 1882-ben

A szerencsétlen kimenetelű francia-német háboru után a francia nemzet mintegy fogadalmat tett, hogy kevesebbet fog költeni, de még sokkal többet fog dolgozni. Ezt a nemes és követésre méltó példát meg is valósította. Tőkéit hatalmasan felszaporította, az állam pénzügyei kedvezőbbekké váltak, még az adókat is mérsékelhetők. A kedvező viszonyok minden tekintetben az ország ujját

SPORTVONAT BUDAPESTRE

utlevél nélkül, csak egy személyazonossági igazolvánnyal

Aradról indul november 8-án.

Budapestre, visszaindul nov. 14-én.

Az utazás ára Lei 1.800

személyenként oda-vissza, számozott 3. osztályú vagonokban. A budapesti szálloda és kirándulások költségei leiben fizethetők.

Beiratkozási határidő: 1939 nov. 1-ig

Beiratkozások a

WAGONS-LITS / COOK

... enetjegyirodában Arad, (Mincrita-palota)

születését jelezték. Forgalmi eszközök, csatornák, vasutak készültek, folyókat szabályozták, — szóval maga az állam is sok munkát adott a népnek. Azonban maga az állam segítette elő azt is, hogy egész sereg „buborék vállalat” keletkezessen és ezek a bizonytalan talajra épült részvénytársaságok úgy megingatták a francia piacot, hogy a szeldegők üzemeit külföldön is megéreztek. Tetőpontra akkor hágott a franciaországi válság, amikor a hírhedt Union bank részvényei 3050 frankról hirtelen 1300 frankra estek s egész sor más vállalatot is magukkal rántottak. Ezt a válságot éveken át megérezte az európai pénzpiac.

A világháboru alatt is megkezdtek munkájukat a hadseregszállítók és élelmiszerelrejtők, akik panamáikkal mindegyik hadviselőfélnek igyekeztek ártani, de a hadviselőfelek maguk is megkísérelték a másik fél kiéheztesét. Legujabban Anglia fenyegette meg Németországot a gazdasági zárlattal, de, mint ismeretes, a német birodalom bejelentette, hogy nem ijed meg ettől sem.

A gazdasági háboru tehát még mindig olyan fegyver, amit végső szükség esetén bármikor alkalmazhat a háborus fél. Csak az a kérdés, ki veszít rajta?

Rebreanu Iuliu és dr. Man Alexa perujrafelvételi kérelmét elutasította az aradi törvényszék

A „Lomási” marosgalonyai telepével kapcsolatosan lefolytatott bűnügyi eljárás újabb fordulatai

Érdekes perujrafelvételi ügyet tárgyalt az aradi törvényszék első tagozata. Még mindenkinél élénk emlékezetében van az a nagyszabású adóeltitkolási ügy, amely a „Lomási” Fatermelő részvénytársaság marosgalonyai telepén történt. Az ügybe belekeveredett Rebreanu Iuliu adóellenőr és dr. Man Alexa főellenőr is. Ellenük az volt a vád, hogy megvesztegettek őket és hamis jegyzőkönyvvel igazolták, hogy a marosgalonyai telep deficitel dolgozik. Rebreanut másfél évi, és Mant egyévi büntetéssel sújtották. Az ítélet jogerőssé vált és most az elítélt adófőtisztviselők perujrafelvételi kérelmével fordultak az aradi törvényszékhez.

Dr. Butariu Miron, a főfőtisztviselők jogi képviselője a perujrafelvételi kérelem megokolásul mellékelte a hivatalos lap egy régi számát, amely mérleget közölt és amelyből az derült ki, hogy a telep a hivatalos lap szerint is deficitel dolgozott. Továbbá közölte, hogy anélkül, hogy Alecsanu a legfelsőbb számvevőség elnöke igazolta, hogy az állam nem szenvedett

kárt és ennek a jelentésnek alapján a pénzügyminisztérium a Lomási bírságát törölte és a vállalatot csak a tízmillió lejes adóhátralék megfizetésére kötelezte. Ilyenformán az új tárgyalásokon a főfőtisztviselők ártatlanságát kívánják bizonyítani.

A törvényszék hosszabb tanácskozás után a perujrafelvételi kérelmet elutasította. Az elítélt főfőtisztviselők jogi képviselője felfolyamodással élt a táblához.

Légvédelmi előadások sorrendje Aradon

A volt Central-moziban tartandó légvédelmi előadások mai és holnapi sorrendje a következő:

Oktober 21-én: V. kerület 9—9.50 K—O betűig, 10—10.50 P—U betűig.

Oktober 22-én: délelőtt 10—11 óráig a város és megye, 11—12-ig pedig a rendőrség és a kataszteri hivatal, valamint a folyamtermékek tisztviselői és alkalmazottai részére tartanak előadást.

FORUM filmszínház. Tel.: 20-10.

A titokzatos gyilkosság

Donald Woods és Ann Ovorak

Előadások: 5, 7.15 és 9.30 órákor.

Ma szenzációs kettős műsor:

Tirol hangverseny

Heidi Finkenzeller, Hans Holt és Fritz Kampers

FOX hirdató a legújabb eseményekkel.

8-kor matiné ólcsó helyárak.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnyelm: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Égész évre ... 840 Ft. || Negyedévre 210 Ft.
Félévre ... 420 Ft. || Egy hónapra 70 Ft.

Nincs többé „Ismeretlen Katona“!

A „Daily News“-ben olvassuk:

Az elmúlt háború hősi halottainak mintegy tíz százaléka került tömegsírba, úgy hogy személyazonosságát sohasem állapították meg. Az „ismeretlen katona“ tehát nem szimbólum, hanem véres valóság, körülbelül egymillió, a harctereken elesett férfire vonatkozik ez a fogalom.

Ezek a hősök ismeretlenek maradtak azért, mert az elesettek személyazonosságának megállapítására szolgáló módszer tökéletlen volt. A fém-medallionba zárt személyazonossági lap írása az idők folyamán elmosódott, vagy a gránátok letörték a katonák testéről. Ma azonban, az új háborúban ismeretlen katona nem lesz többé, legalább is az angol és francia hadseregben nem.

Itt ugyanis új módszert vezettek be. Minden katona egy fémlapot kap, amelyet fémzárral vannak lezárva. A fémlap három számot fog tartalmazni és pedig az ezred, a század és az illető katonai regisztrációs számát, amely adatoknak alapján a személyazonosság később megállapítható. A számokat, hogy az időjárás viszontagságai ne érintsék, belevésik a fémlapba.

A jövőre nézve úgy tervezik, hogy már az újszülöttek meg fogják kapni személyazonossági fémlapjukat. Ezeket a fémlapokat az anyakönyvi regisztráció és a bejegyzés száma lesz feltüntetve.

— ZÜRICH TŐZSDEZARLAT: Páris 10.15 és fél, London 17.89, Newyork 446, Brüsszel 74.80, Milánó 22.50, Amszterdam 236.75, Berlin 178, Belgrád 10.00, București 325.

— MARINESCU TÁBORNOK KÖZRENDÉSZETI MINISZTER RÁDIÓBESZÉDET MOND. Bucurestiből jelentik: Gabriel Marinescu tábornok, közrendészeti miniszter szombaton este 9 órakor a rádió útján ismerteti a közrendészeti minisztérium feladatait és szervezetét.

— Megérkezett Rómába az új román követ. Rómából jelentik: Duilliu Zamfirescu volt kvirináli román követ csütörtökön délelőtt utazott el az olasz fővárosból. A pályaudvaron Ciano gróf külügyminiszter képviselője vett búcsút tőle. Zamfirescu minisztert az apostoli nuncius, a francia, angol és török nagy követek, valamint a görög, jugoszláv, bolgár, litván, dán követek kísérték ki és vettek búcsút tőle. Raoul Bossy, Románia új követe ma délelőtt érkezett meg Rómába.

— Az ortodox egyház szent szinódusának tagjai elfogadták a temesvári püspökség, az olteniai és severini mitropolia felállítására vonatkozó törvényjavaslatot. Bucurestiből jelentik: Az ortodox egyház szent szinódusának tagjai csütörtökön délelőtt Nicodim pátriárka elnöke alatt tanácskozási ülést tartottak. A szent szinódus ülésén megjelent Zigre kultuszminiszter is. Megvitatták az olteniai és severini mitropolia, valamint a temesvári püspökség felállítására vonatkozó törvényjavaslatot és azt kisebb módosításokkal elfogadták. A rámnici püspökséget megszüntetik. Az olteniai mitropolia november 1-én kezd meg tevékenységét.

— Német diplomáciai tiltakozás Washingtonban egy film miatt. Newyorkból jelentik: A washingtoni német megbízott panaszt emelt Cordell Hull külügyi államtitkárnál egy szindarab miatt, amely németellenes.

— DECEMBER ELSEJÉN LÉP ÉLETHE AZ ÚJ VASUTI MENETREND Bucurestiből jelentik: Az új vasúti téli menetrend december elsején lép életbe.

— Tizenöt hajót építenek az olasz hajógyárak külföldi rendelésre. Rómából jelentik: Abból a 15 hajóból, amelyek olasz hajógyárakban most épülnek, négyet Románia, háromat Mexikó, háromat az Egyesült Államok, kettőt Norvégia, egyet-egyet Hollandia, Dánia és Svédország rendelt meg. (Rador).

— Összeütközött a levegőben két USA bombavető repülőgép. Newyorkból jelentik: Két bombavető repülőgép San Diego környékén összeütközött és lezuhant. Négy ember meghalt.

— Kárpátalja autonómiaja. Budapestről jelentik: Keresztes-Fischer Ferenc magyar belügyminiszter az egyik interpellációra válaszolva bejelentette, hogy a kormány rövidesen törvényjavaslatot terjeszt be Kárpátalja végleges autonómiajáról. A kormány a szociális gondoskodást az autonómia megadása után is folytatja Kárpátalján.

— SOK ÁLDOZATA VAN A LONDONI ELSŐTÉTÍTÉSNEK. Londonból jelentik: A londoni elsőtétítéseknek nagyon sok áldozata van. A balesetek száma az elsőtétítések ideje alatt az előzőkhöz képest megkétszereződött. Szeptember hónapban Londonban 1130 ember halt meg közlekedési baleset következtében közöttük hatszázharminc gyalogló. A kormány ennek ellenére továbbra is fenntartja az elsőtétítési intézkedéseket, mivel csak így lehet hatóságok létezéséről gondoskodni.

— Földrengés volt Kanadában. Washingtonból jelentik: New-Englandban és Kanadában földrengést észleltek. Különösen Boston környékén volt a földrengés erősen észlelhető, ami óriási rémületet keltett. Az anyagi kár csekély.

— TÜZESZETEK CERNAUTIBAN ÉS KÉT KÖRNYÉKBELI KÖZSÉGBEN. Cernautiból jelentik: A cernauti Apex-gyárban hatalmas tűz ütött ki. Ugyancsak nagy tüzeseteket jelentenek Verbanit és Terelecea, cernautikörnyéki községekből. A kár igen jelentős.

— Protektorátusi hadsereg állít ezentúl díszőrséget Hacha elnök rezidenciájára. Prágából jelentik: Október 15-től kezdve az új protektorátusi hadsereg különítménye teljesít szolgálatot Hacha elnök rezidenciájában. (Rador).

Modern legenda az udvariasságról

A japán udvariasságára jellemző kis történet közlünk az amerikai lapok. Egy Scherer nevű amerikai újságíró könyvet írt Japánról, a könyv nem tetszett a japán külügyminisztériumnak és az újságíró maga is számított arra, hogy emiatt ki fogják utasítani. Kintassitási végzést azonban nem kapott. Egy szép napon azonban telefonon közölte vele a japán külügyminisztérium egyik tisztviselője, hogy tisztára magánügyben hívja fel őt, egy sajnálatos esetet eseményével kapcsolatban, amelyről a minisztérium véletlenül szerzett tudomást: ugyanis Scherer lánykaja Amerikában súlyosan megbetegedett és Scherernek asszony sűrűn kéri a felvilágosítást, hogy térjen vissza Amerikába. Scherer megkérte a tisztviselőt, hogy nyomatott a japán külügyminisztérium tisztviselő közlésén, mert világéletében nőfőlen volt, sem felesége, sem gyermeke nem volt, sőt tudta azt is, hogy a tokiói külügyminisztérium pontosan ismeri az ő személyi adatait.

— Amerikában elítélték Churchillt. A newyorki felső bíróság pénzbüntetésre ítélte Winston Churchill, az angol admirális első lordját, egy rágalmozási perben, amelyet a New York Enquirer című hetilap kiadója indított az angol miniszter ellen.

— Kasszafurókat loptak Brassóban. Brassóból jelentik: A rendőrség közepi szennázócső fogást tett. Sikeresen letartóztatták Florica Florescu és Gogu Petrescu hírhedt kasszafurókat. A két betörőt tegnap az egyik külvárosi kocsmában látták, amiről nyomban értesítették a rendőrséget. Nyomban detektívek és rendőrök érkeztek a helyszínre és Gogu Petrescut sikerült is azonnal letartóztatni, míg Florescu megszökött, bár többször utána löttek. A betörő viszonzta a lövéseket és egyik golyója megsebesített egy gyermeket. A detektívek állandóan nyomában maradtak és a vasúti állomáson ártalmatlanná tették. Florescu, amikor látta, hogy nem menekülhet meg, mellbelölte magát, de sebesülése nem súlyos. A két kasszafurót Bucurestibe szállították.

Előkelően

— Néhány pernyi türelmet kérek, a méltóságos ur már közeleg...

— HÁZTULAJDONOSOK FIGYELMÉBE! A légvédelmi pincéket ellenőrző bizottság ezúton hívja fel azon háztulajdonosokat, kik légvédelmi pincéiket elhelyezték vagy nedl az erre vonatkozó munkálataik még folyamatban vannak, de azokat 1939 október 25-ig be tudják fejezni, hogy jelentkezzenek hétfőtől kezdve a hó 25-ig a mérnöki hivatal ellenőrző osztályánál. (Városháza, I. emelet, 72. számú szoba).

— AZ EMIGRÁNS ZSIDÓKAT SEGÉLYZŐ BIZOTTSÁG ELNÖKE RÓMABA ÉRKEZETT. Rómából jelentik: Frank van Gheel Gildemeester az emigráns zsidókat segélyező bizottság elnöke ma Rómába érkezett. Gildemeester fia a hollandi udvari predikátornak és a német kormány hozzájárulásával tevékenykedik az emigráns zsidók érdekében. Ebben az irányban folytat tárgyalásokat az olasz fővárosban is. A bizottság elnöke közölte, hogy eddig 30 ezer zsidóval való külföldre való távozását segítette elő. Olaszországban négy kérdéses tárgyal: 1. A jelenleg Olaszországban tartózkodó emigráns zsidók továbbutazásának elősegítése. 2. Olaszország különböző részeiben zsidó emigráns táborok létesítése. 3. A táborok külföldi segélyezése. 4. Esetleges zsidó telepítés megvalósítása. A Havas értesülése szerint egy jelentős számú zsidó csoportnak Etiópiában való letelepedésére vonatkozó terv tanulmányozás alatt áll. A terv szerint 30 ezer németországi, ausztriai, csehországi és lengyelországi zsidó földművest telepítenének le a Tana-tótól délre, ahol konzervgyártásra alkalmas ipari központot rendeznének. A zsidókra Innen látnák el konzervvel Afrika jelentős részét. Egy amerikai németországi 50 millió dollárt irányozott elő az ipari központ létesítésére. Az olasz kormány fenntartja magának a jogot, hogy határozzon ebben a kérdésben. (Rador).

— OKTÓBER 23-ÁN ÉS 25-ÉN LÉGVEDELMI GYAKORLAT ARADON! Október hó huszonharmadikán és huszonötödikén ismét légvédelmi gyakorlatok lesznek Aradon, a szokásos feltételekkel és a szokásos módon. Huszonharmadikán délután 12-12.30 órákor és este 20.30-21 órákor, huszonötödikén pedig délután 16-tól 16.30-ig, valamint este 19.30-tól 20-ig. Szombaton különben megjelenni egy városi szabályrendelet, amely az újabb légvédelmi gyakorlatokról intézkedik.

— Megkezdődött az észtszázai németek hazaszállítás. Tallinból jelentik: Az egyik német postahajón pénteken 900 német hagyta el Észtországot, hogy visszatérjen a Harmadik Birodalomba. (Rador).

— Házasság. Székely Éva és Baumann László f. hó 22-én, vasárnap délután 12 órákor tartják esküvőjüket a neológ templomban. (Minden külön értesítés helyett).

— Fegyelmi büntetések a rendőrség országos szervezetében. Bucurestiből jelentik: A rendőrség-igazgatóság hivatalos jelentése: Ponovici Valeriu, a nagyváradi rendőrség kvesztorát, akit a szamosi rendőrségtörzsről vezetésére kapott megbízást, valamint Aurel Vlad, ugyanezen rendőrség alinspektorát megintették. Mesesan Traian, a máramarosszigeti rendőrség főnökét 30 nap szolgálatból való kizárással és egyébre az időre felfüggesztéssel, valamint a szamosi rendőrségtörzshöz való áthelyezésre büntették meg, mert a háztulajdonosok és főbírók bejelentési kötelezettségeire vonatkozó rendelet 8-ik szakaszát nem hajtotta végre.

Udvarias gyakorlatok

A gyakorlatok jelent az érkező főnöknek:

— Főnök ur kérem, itt lárt egy dühös ember, aki kijelentette, hogy ha találkoznak, be fogja törni a főnök ur fejét!

— És maga mit mondott neki?

— Azt feleltem, hogy sajnálom, a főnök ur nincs itthon.

— GÁZROBBANÁS AZ ARADI GYERMEK-KÓRHÁZBAN. Pénteken reggel gázrobbanás történt az aradi gyermekkorház műtőtermében. Fél 8 óra tájban Balta Zorina műtősnő műszereket akart kifőzni a gázrezsón. Amikor gyufát gyújtott, a gáz fellobbant és a lángek a fiatal nő arcán, valamint jobbkezén és lábán égési sebeket okoztak. A robbanás következtében a műtőterem ablaka betört. A robbanásról értesítették a rendőrséget, ahonnan Dumitrescu Constantin rendőrjleszt szállt ki a helyszínre. Az ott megtartott vizsgálat során kiderült, hogy tegnap cserélték ki a gáztartályt. Az üres tartályt a műtőben hagyták és annak vezetékeit nyilvánvalóan nem zárták jól el. Bizonyosnak látszik, hogy a kiesélt tartályban megmaradt kevés gáz a rosszuz elzárt vezetéken keresztül az éjszaka folyamán szétterjedt a teremben és amikor Balta Zorina gyufát gyújtott, fellobbant. Szerencsére a gázrobbanás nem okozott komolyabb bajt.

— MENETRENDVÁLTOZÁS AZ ARAD-HEGY-ALJAI VILLAMOS VASUTON. A hegyaljai villamos vasút vonatai folyó hó 22-től kezdődően a következőképpen közlekednek: Aradról: 5.10, 7.55, 11.30, 14.08 és 17.58 órákor. Pankotáról: 5.05, 7.50, 11.30, 14.10 és 17.55 órákor. Végül Radnáról: 5.25, 8.10, 11.50, 14.30 és 18.15 órákor.

Az északi állam-blokk tizenhétmilliós tömbje

A négy északeurópai ország, amelynek államfői most találkoztak Stockholmban, Európa igen jelentékeny területét foglalja határai közé. Az Óvilág 11.425.118 négyzetkilométernyi összkiterjedéséből Dánia (beleértve Fareört és Izlandot), Finnország, Norvégia és Svédország összesen 1.306.716 négyzetkilométernyi területre terjed ki. Ennek a számadatnak megértéséhez azt kell tudnunk, hogy például az An-schluss és az ezt követő eseményeket megelőzően, a Németbirodalom területe 470.668 négyzetkilométer volt. Svédország egymagában na-gyobb volt kiterjedés szempontjából, mint Né-metország. Ez a területi kiterjedés azonban csak számadat, mert a valóságban az északeu-rópai országok lakható területei lényegesen ki-sebb felületet képviselnek.

Ugyanakkor, amikor a 11.425.118 négyzet-kilométert kitevő európai szárazföldről 1 mil-lió 306.716 négyzetkilométer tartozik dán, svéd, finn, valamint norvég felségjog alá, az 520 milliónál többre becsült lakosságlelékszám-ból a négy állam mindössze 16.579.926 főnyi la-kosságot képvisel.

Dánia: (Fareör szigettel együtt) 44.326 négyzetkilométer területet foglal el, lakossága-nak száma pedig 3.716.000. A dán királyság-ban kétkamarás rendszerű törvényhozás mű-ködik, általános védkötelezettsége mellett a hadsereg békelétszáma 14.000 ember. Az or-szágbán két egyetem működik. Dánia perszo-nálunióban áll Izlanddal, Grönland pedig (2.176.000 négyzetkilométer, amiből 313.000 négyzetkilométer lakható, 17.000 lakossal) dán birtokként szerepel. Kopenhága, Dánia fő-városában 771.000 ember él, ezek közül nyolc nagyobb város az országban, 3—44.000 lakos-sal.

Izland: királysága összesen 113.353 lakost számlál. Fővárosa Reykjavik, 32.000 lakossal.

Finnország: köztársaság, fővárosa Helsin-ki 269.000 lakossal. A köztársaság összkiterje-dése 388.451 négyzetkilométer, 3.667.067 lakos-sal. Egykamarásrendszerű törvényhozása al-kotmányos alapon áll, a sokat emelgetett Aa-land szigetszoport messzemenő önkormányza-tot élvez. A szigetszoport kiterjedése 1.442 négyzetkilométer, lakóinak száma 27.000, svéd többsége ellenére a Népszövetség 1921-ben Finnországnak ítélte. Finnországban is általá-nos védkötelezettség van, a hadsereg békelét-száma 30.000 ember. Két finn és egy svéd egyetemmel. A finn köztársaság 1917-ig nem élt önálló állami életet, amennyiben 1809-ig Svédországhoz tartozott, azóta pedig — 1917-ig — az orosz birodalom bizonyos autonómiát élvező része volt. A tanácsállamok kormány-a 1920-ban ismerte el.

Norvégia: királyság, általános választójog-gal és kétkamarás rendszerrel. Fővárosa Oslo 253.000 lakossal, nagyobb városai: Bergen (98.000), Trondheim (54.000) és Stavanger (47.000 lakos), Norvégia kiterjedése 322.681 négyzetkilométer, lakosainak száma 2.871.000. Norvégiában általános védkötelezettség mel-llett a hadsereg békelétszáma 5.500 fő.

Svédország: királyság, területe 448.439 négyzetkilométer, lakosainak száma 6.212.506. Általános választójog és védkötelezettség, két-kamarás rendszer, hadseregének békelétszáma 28.000 ember. Fővárosa Stockholm, 522.000 la-kossal. Nagyvárosai: Göteborg (253.000), Malmö (132.000), Nörrköping (62.000), Hel-singborg (58.000), Borås (41.000), Gävle (39.000), Örebro (38.000), Jönköping (32.000) és Uppsala (32.000 lakossal.) Egyetemek: Stockholmban, Uppsalában és Lungban.

— Megjavították a melluszás világrekordját. Rio de Janeiróból jelentik: Lank Mária ma délután meg-javitotta a 400 m. melluszás világrekordját. Az új csúcsteljesítmény 6,15,8 mp

LEGUJABB SPORT

Meglepetésszerű összeállításban játszik az A. válogatott

Virgil Economu szövetségi kapitány a triál után összeállította a két válogatottat, amelyek a magyar A. és B. válogatottal mérik össze erejüket. A szövetségi kapitány az összeállítás alkalmával hangsúlyozta, hogy a triálra csu-pán a legkitűnőbb formában lévő játékosokat hívta meg és ezekből is aszerint válogatta a szereplő labdarugókat, akik a triál-mérkőzése-ken a legjobb teljesítményt nyújtották. A csa-pat összeállítását péntek este hozták nyilván-osságra és ez az összeállítás valóban megle-petést keltő, mert helyet kapott az A. váloga-tottban Spielmann is, aki mint köztudomásu, az őszi idényben még nem vett részt mérkőzé-sen, mert a NAC és az UDR között ellentétek merültek fel átadása miatt. Spielmann már Re-

sicán él, az UDR által szerzett munkahelyen dolgozik, de még jogszerint a NAC-hoz tarto-zik. A csapatok összeállítása egyébként a kö-vetkező:

A. válogatott: Pavlovici—Stera, Negre-scu—Vintila, Rasinaru, Lupas—Oana, Reuter, Barátky, Spielmann, Bogdan, Tartalék: Sza-dovszky

B. válogatott: Justin—Petrescu, Lengher,—Demetrovici, Dragan, Nistor—Lucaci, Tor-ian, Constantinescu, Dunereanu, Ghica Po-pescu.

Mindkét csapatból kimaradt Bodola, Ju-hász és Bindea.

MAGYARUL

kizárólag a

Kötelező Polgári Lég-védelem Kézikönyv-ből

ismerheti meg a kötelező polgári légvédelmet

Ára 3 lei

— Novemberre marad a kisjenő-erdőhegyi re-formátus templom szentelése. Tudósítónk jelenti: Is-mételen beszámolt az Aradi Közlöny arról, hogy az erdőhegy—kisjenői református templomot átalakítják. Megirtuk azt is, hogy az új templom felszentelése ok-tóber végén történik meg. Miután a munkálatok még nem fejeződtek be a templomszentelést előrelátható-lag csak november 12-én tartják meg. Sulvok István dr. királyhágomelléki református püspök jelenlétében.

Humorista az estélyen

Tristan Bernard, a világhírű francia humorista egy háziestélyen vesz részt. Vacsora után egy hölgy, kiről az író meg tudja, hogy süket, rettentő hamisan énekel.

Tristan Bernard néhány sort vet egy szelét na-pirosra, aztán odaint egy komornikot és megkéri, hogy vigye oda a hölgynek. A napsíron ez állt: „Kérem hagyja abba! A dalnak már régen vége van!”

— Megölték a must-gázak. Paraschiv Milos világo-si gazda tegnap szőlőjének borpincéjébe ment le, azonban az ott erjedő must által keletkezett széndio-xid-gáz megölte. A gazda azonnal megfulladt. Az ese-tet, melyben megindult a vizsgálat, jelentették az aradi ügyészségnek.

Aradi Magántisztviselők Egyesülete. (A.F.P.A.)

MEGHÍVÓ

Az alapszabályok tizenegyedik szakaszának megfelelőleg, az Aradi Magántisztviselők Egyesü-letének tagjait meghívjuk a november ötödikén délelőtt tíz órai kezdetű

RENDKIVÜLI KÖZGYŰLÉSRE.

amelyet a Magántisztviselő-Céh helyiségében tar-tanak meg (Str. Horea No. 2., második emelet), az alábbi napirenddel:

1. Az ülés megnyitása.
2. A vezetőség jelentése.
3. Az egyesület átalakulása kulturális egye-sületté.
4. Az új alapszabályok jóváhagyása.
5. A vezetőség megválasztása az új alapsza-bályok értelmében.
6. Felügyeleti bizottság megválasztása.
7. Esetleges előterjesztések.
8. A közgyűlés berekesztése.

Ha a kijelölt napon nem jelenik meg a tagok-nak az alapszabályok tizenkettedik szakaszában előírt létszáma, abban az esetben a közgyűlést november tizenkettedikére halasztják, — ugyan-abban a helyiségben, szintén délelőtt tíz órai kez-dettel és fentebbi napirenddel. — amikor is a köz-gyűlést megtartják, tekintet nélkül a megjelent ta-gok számára.

A vezetőség.

— Meghalt egy ismert német labdarugó játékos. Mannheimből jelentik: Siffing Ott sokszoros német válogatott labdarugó ma Mannheimben 31 éves korában mellhártyagyulladásban elhunyt.

— Leszerelt és odahaza agyonlőtte feleségét Bu-zăuból jelentik: Vlaicu Ioana, mihăilesti-i 26 éves asz-szony a mezőn találkozott a bevonulásból hazatérő férjével. Eddig még ki nem derített okból a férfi agyon-lőtte feleségét, majd pedig saját maga ellen fordította a fegyvert.

Utazót Vasszakmából felvesz erdélyi vasgár Regát látogatására. — Ajánlatok e lap kiadóhiva-talába „Re-át” jeligére.

— Lelőtte szerelmesét — tizenöt éves holték. Bucurestiből jelentik: I. Gherghelis ftalembert, aki márciusban revolverrel agyonlőtte Olteanu Iolanda fia-tal leányt, mivel az nem akart hozzá menni feleségül, a katonai törvényszék 15 évi nehéz börtönre ítélte.

— Bemutatták Budapesten a „növényhúst”. Buda-pestről jelentik: Az egyik budapesti kórház konyhá-jában szakértők előtt nagy érdeklődés mellett mutat-ták be a növényhúst. A növényhús egy Nagy János nevű magántisztviselő találmánya és azt legutóbb a magyar feltalálók országos szövetsége arany oale-véllel tüntette ki. Kilenc-tíz fajta szárított növény po-rából állítja elő. Össze-ételét a feltaláló titokban tart-já. A rózsaszínű por háromszor annyi víz hozzáadá-sával öt perc alatt péppé főzhető. Ebből levesek, tész-ták és a hússal megtévesztően azonos ízű hús-pótló ételek állíthatók elő. Évekig eltartható és alig tízed-részebe kerül a hús árának, viszont tápértéke azo-nos azzal, sőt fehérje tartalma és kalóriája felülmúlja a marhahúst. A találmánynak nagy jövőt ísólunk.

Műhelynek, irodának, kiubnak, földszinti kertes helyiség azonnal kiadó. Bul. Dragalina 26.

— Az aradi hadkiegészítő parancsnokság közli mindazokkal az 1940-es és régebbi korosztályhoz tar-tozó hadköteles ifjakkal, akik tanulmányi szabadságot élveznek, de az esedékes katonai illetékeket ezideig nem fizették, amennyiben október 25-ig nem tesznek eleget ezen kötelezettségüknek akkor elvesztik azt a kedvezményt, hogy utóbbi tanulmányi szabadságot kan-janak és ez év november elején be kell vonulniuk. Ugyancsak felszólítják mindazokat az 1939-es és ré-gebbi korosztályhoz tartozó hadköteles ifjakat is, akiket az 1938—1939-es évre tanulmányuk folytatása céljából mentesítettek a bevonulás alól, hogy az ese-dékes katonai illetéket a legrövidebb időn belül teljes egészében fizessék meg.

— Újra rádiómelléklettel, gyermeklapal, kotta-, kézimunkamelléklettel és külön vicclappal jelenik meg a Színházi Magazin. Az utóbbi évek legnagyobb szin-padi sikerének, a „Földindulás”-nak teljes második és harmadik felvonását közli a Színházi Magazin új szá-ma, amely ettől a számtól kezdve ismét rádió-, kotta-, kézimunkamellékletet és külön gyermeklapot és külön vicclapot ad az olvasóközönségnek. Az új szám vezér-cikkét Hunyady Sándor, a kiváló író írta. Erved Zoltán pedig nagyszerű és szellemes portrért írt Fedák Sárirol. Érdekes amerikai filmröport számol be a ma-gyar származású filmsztár, Hajmássy Ilona hollywoo-di karrieréről. Muráti Lili kis cikkének, a Vigaszínház nagyszerű Pygmalion reprice ad aktualitást, ezenki-vül gazdag színházi, film, sport, divat és irodalmi ro-vat egészíti ki a változatos és érdekes új számot, amelynek ára mellékleteivel együtt 16 lei.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

WEISZ gyógyszertár, Piata Avram Iancu 12.
JANKA gyógyszertár, Bulev. Reg. Ferdinand
Dr. DICK gyógyszertár, Str. Mărășesti 1.

1940 februárjáig kérhetik felvételüket az állampolgársági listákba az eddig kimaradt lakosok

Iamandi igazságügy-miniszter legújabb rendeleti-örvény módosításai

Bucuresti. Iamandi igazságügyi miniszter a román állampolgárság elvesztésére és megszerzésére vonatkozó törvény 62-ik szakaszának módosítására rendeletet adott ki. A 62-ik szakasz kiegészítése a következőket tartalmazza:

A Romániához csatolt tartományok lakossága a békeszerződésekben leszögezett feltételek figyelembevételével román állampolgárrá vált és román állampolgárrá váltak mindazok is, akik az 1924. február 24-iki törvény rendelkezése értelmében azt megszerezték. Azok azonban, akik különböző okok miatt nem tehettek eleget a törvény által előírt időpontig a követelményeknek, 1940. február elsejéig kérhetik felvételüket a román állampolgársági listába. Kiskorúak, árvák, vagy olyanok, akiknek szülei ismeretlenek és a csatolt tartományban laktak s őket hivatalból nem vették fel az állampolgársági listába, valamint azok az intézetek, vagy személyek, akiknek gondjaira voltak bízva, nem vétették fel őket az áll-

ampolgársági listába, 1940. február 1-ig kérhetik felvételüket. Ugyancsak felvehetők az állampolgárok közé azok a kiskorúak, akiket román állampolgárok 1939. október elsejéig örökbe fogadtak, tekintet nélkül születési helyükre és születési évükre. A községi előjárások által elkészített listákat az igazságügyi minisztériumhoz kell felküldeni, mert azokat ott véglegesítik. Az állampolgársági kötelekbe való felvételi kérvény belfüggetlen.

A csatolt tartományok azon lakosai, akik nem kéri e törvényszakasz feltételei alapján az állampolgársági listába való felvételüket, úgy tekintendők, mint akik lemondtak a román állampolgárságról. Ennek a törvényszakasznak az intézkedéseit nem alkalmazhatják a csatolt tartományok, vagy a régi királyság azon lakosaira, akiknek állampolgársága az 1938. január 22-iki törvény alapján revízió alá került.

SPORT KÖZLÖNY

A ferdinandi Metalosport kupamérkőzést játszik Aradon a Gloria ellen

Négy meccs a kerületi bajnokságban — Részletes bíróségjelölés

A heti labdarúgó-műsor főeseménye a Román Kupa harmadik fordulójában sorra kerülő Gloria—Metalosport Ferdinand mérkőzés, amely nagy küzdelmet ígér. A Metalosport nem lebecsülendő ellenfél, mert a legutóbb a brádi Mica ellen aratott 4:0 arányú fölényes győzelmet, tehát a csapatban vannak képességek. A Gloria azonban, ha ki tud jönni a hullámvölgyből, amelybe a csapat került, mégis kiharcolhatja a továbbjutást.

A kerületi bajnokságban négy meccset bonyolítanak le a csapatok és a legérdekesebbnek a Titanus—Astra mérkőzés ígérkezik, amely nyílt küzdelmet ígér. Nyílt lesz még a harc az ATE—Unirea meccsen is, de az Egyetértés—Tricolor, valamint Banatul—Transilvania mérkőzéseknek sincs kimondott favoritjuk.

A Crisana CFR. vasárnap Brádon vendégszerpel és a jóképességű Micával méri össze erejét. A műsort ifjúsági bajnoki mérkőzések egészítik ki és a részletes bíróségjelölést alább adjuk:

Román Kupa:

Gloria—Metalosport Ferdinand. Gloria pálya, 15.00 órákor, bíró Milivoi. határbírók Burdan és Goicea.

Ker. I. oszt.:

Egyetértés—Tricolor. Egyetértés pálya, 15.45

órákor, bíró Oprita. határbírók Muntean és Gombos.

ATE—Unirea. Gloria pálya, 10.45 órákor, bíró Văntanu dr., határbírók Vagaleu és Gábor.

Banatol—Transilvania. AMTE pálya, 15.30 órákor, bíró Pfeiffer, határbírók Kradigatv és Vogel.

Titanus—Astra. Titanus pálya, 14.15 órákor, bíró Chiral, határbírók Adamovici és Marienut.

Barátságos:

Mica—Crisana CFR., brádi pálya, 15.30 órákor, bíró Marita.

II. bajnokság:

Titanus—Transilvania. Titanus pálya, 10.30 órákor, bíró Schneider.

Hakoah—Tricolor. AAC pálya, 9.00 órákor, bíró Macian.

Egyetértés—AAC. AAC pálya, 14.15 órákor, bíró Luca Vladimir.

Gloria—Unirea. Gloria pálya, 9.00 órákor, bíró Pálffy.

AMTE—ATE. AMTE pálya, 10.00 órákor, bíró Darázs.

Crisana CFR.—Astra, Unirea pálya, 9.30 órákor, bíró Höhn.

Kijelölték a csütörtöki bajnoki fordulóját vezetőit

Bucuresti. A központi bíróküldő bizottság kijelölte az október 26-iki nemzeti bajnoki forduló játékvezetőit és ezek szerint az aradi AMTE—Carpati mérkőzést a kolozsvári Ciurel fogja vezetni. A bíróségjelölést alább adjuk:

AMTE—Carpati bíró Ciurel

Sp. Studentesc—Rapid, bíró Pîkv Kroneer.

Juventus—Gloria CFR., bíró Russu Gabriel.

Venus—Unirea Tricolor, bíró Mielu Petrescu.

Ripensia—Victoria, bíró Ceauoreanu.

CAMT—UDR, bíró Costel Radulescu.

Itt említjük meg, hogy román részről a szombat-vasárnapi válogatott mérkőzésekre Ceauoreanu (szombatra) és Tica Ilescu (vasárnapra) jelölték határbíróknak.

O új igazgatósági tagok a Glóriában. A Gloria sportegyesület legutóbbi igazgatósági ülésén új igazgatósági tagokat választottak meg. Markovics Sándor és Szabó Miklós személyeiben.

O Kártérítést kér a Ripensia Bürger miatt. A Ripensia kérelemmel fordult a labdarúgó szövetséghez és ebben kérte annak az összegnek támogatásként való kiutalását, melyet Bürger Rudolinnak a csapat válogatott hátvédiének kifizetett. Bürger ugyanis, mint ismeretes, az angol—román mérkőzésen megsérült és azóta sem tudott még szerepelni.

O Nagy birkozóversenyt rendez a Hercules sportegylet. A Hercules sportegylet, amelynek gárdája szorgalmasan dolgozik, vasárnap, 22-én, délután 4 órai kezdettel nagyszabású házi-versenyen mutatja be fiatal versenyzőinek fejlődését a Iosif Vulcan uccai iskola tornatermében. A versenyen a Hercules ökölvívói is bemutatják képességeiket. Sportkörökben élénk érdeklődés nyilvánul meg a Hercules versenye iránt.

Szívélyesen fogadták

Bucurestiben a magyar válogatott különítményt

Bucuresti. A magyar válogatott expedíció csütörtökről-péntekre virradó éjszaka fél 1 órákor érkezett meg Bucurestibe, ahol az északi pályaudvaron ünnepélyes fogadtatásban részesítették a magyar csapatokat. Fogadtatásukra az UFSR részéről Neagu Boerescu, Mihail Savu jelentek meg, az FRFA hivatalos képviselőjében pedig Iuga Liviu, Leonte Stoicaru, továbbá Virgil Economu. A szövetségi kapitány jelentek meg, természetesen ott volt Davila ezredes is, aki hivatalosan üdvözölte a magyar csapatok vezetését és a szívélyes szavakra Gidofalvy dr. válaszolt. A magyar csapatok fogadására jelentős tömeg verődött össze a pályaudvaron és főleg Sárosira voltak kíváncsiak az egybegyűltek. Néhány perc után a válogatottak beültek a részükre fenntartott nagy társaságkocsiba és az Ambasadore szállóba mentek, amelyben szobákat tartottak fenn számukra.

November 15-én kezdődik az 1940. korosztály katonai szolgálata

Bucuresti. A nemzetvédelmi minisztérium közli, hogy az 1940. évfolyamhoz tartozó katonakötelesek, schimbások és önkéntesek 1939. november 15-én tartoznak bevonulni. Ennek következtében ezek a katonakötelesek, valamint a régebbi korosztályok, amelyek az 1940-es évfolyamokkal együtt tartoznak bevonulni, kötelesek illetékes hadkiegészítő parancsnokságaiknál ez év november 15-én jelentkezni. Akik jelentkezési kötelezettségüknek legkésőbb november 24-ig nem tesznek eleget, hadbírószám elé kerülnek. Az 1938. és 1939. évi korosztálybeliek, akiknek bevonulását orvosi bizonyítvány alapján elhalasztották, kötelesek fenti időpontig egységeiknél jelentkezni.

Menetrendváltozás az aradi repülőforgalomban

A nemzetközi légiforgalom Bucuresti—Arad—Budapest—Bécs—Berlin közötti szakaszán menetrendváltozás történt. A mai naptól kezdve, miután a Deutsche Lufthansa német repülőársaság gépei is közlekednek, a MALERT magyar légiforgalmi társaság gépei, amelyek eddig hétfőn, szerdán és pénteken érkeztek Budapest felől, mostantól kezdve kedden, csütörtökön és szombaton érkeznek Berlinből Aradon keresztül Bucurestibe, ahonnan hétfőn, szerdán és pénteken térnek vissza. A menetrend is változott, mégpedig a következőképpen: Bucurestiből 8.10. kor indul, 10.20. kor érkezik Aradra, 10.40. kor indul Budapestre, ahová 10.50. kor (középeurópai idő) érkezik és 11.15. kor indul Bécsen keresztül Berlinbe, ahová 15.10. kor érkezik. Berlinből 8 órákor indul, 11.15. kor érkezik Budapestre, 12.20. kor indul Aradra, ahová 14.30. kor érkezik és 14.45. kor indul Bucurestibe. A Deutsche Lufthansa gépei ugyanezen időrend szerint közlekednek azzal a különbséggel, hogy ezek a gépek hétfőn, szerdán és pénteken indulnak Berlinből, ahová kedden, csütörtökön és szombaton térnek vissza Bucurestiből. A MALERT-gépek egyébként úgy érkeznek Romániából, hogy közvetlen összeköttetésük van az Olaszországba induló repülőgépekkel.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, OKTÓBER 21.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vízállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok.

Bucuresti Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportkélmények. 13.10: Costica Tandin zenekara. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Művészeti és kulturális közlemények.

Radio-Romania. 18: Az Országör-szervezet órája. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Mihail Tican-Romano előadása Ada-Kalehről. 19.17: A rádió szalonzenekara. 19.50: Hírek magyar nyelven.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Al. Lascarov-Moldoveanu előadása. 20.15: A rádió szalonzenekara folytatja műsorát. 20.45: Hírek, sportközlemények. 21: Rádióposta. 21.15: Evancia Constantinescu román dalokat énekel. 21.35: Táncclemezek. 22.30: Hírek. 22.50: Jounjou Pavlescu zongorázik. 23.10: Táncclemezek. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek átrend. közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Szécsi Magda hegedű zongorakísérettel. 13.40: Hírek. 13.55: Luv József énekel zongorakísérettel. 14.20: Időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.25: Majthény György mesél. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Műszaki tanácsadó. 18.40: Rác Zsiga cigányzenekara muzsikál. Dostaly Ignác, tárogatózik. 19.45: Jókai Mór: A legvittezebb huszár. Felolvassa Fáy Béla. 20.15: Hírek. 20.25: Az ellenállhatatlan. Vigiáték dalokkal zenével, kélrészben. 22.10: Vásárhelyi Magda zongorázik. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Katonazenekar. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Táncclemezek.

Budapest II. 18.15: Bach: Chanconne. Hanglemezeiről. 19.15: Mezőgazdasági félóra. 20.30: A világ városai: Egy gótikus csipkeróza — Brügge. Genthon I. dr. előadása. 21: Hírek. 21.20: A rádió szalonzenekara. 22.35: Időjárásjelentés.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Október 26-án kerülnek kiosztásra az aradi buzaverseny díjai

Az első díjat nyert gazdákat Bucurestibe viszik az országos ünnepségre

A kormány, miként az előző esztendőben, az idén is megrendezte az országos buzaversenyt, amelyen természetesen számos aradi termelő is részt vett. A díjak kiosztására Aradon ünnepi külsőségek között kerül sor október 26-án, csütörtökön délelőtt 10 órakor az aradi Mezőgazdasági Kamara nagytermében. A díjak kiosztása fölött zsűri dönt, amelynek Stinghe Dimitrie ezredes-prefektus az elnöke, míg tagjai a következők: *Birtolon* Aurel szenátor, az aradi Mezőgazdasági Kamara elnöke, Emil Pop, a Kamara igazgatója, Axente Secula gazdálkodó (Világos) és a bucurestii

mezőgazdasági kutató intézet egy megbízottja. Az aradi versenyzők között a következő díjakat osztják szét:

Nagybirtokosok részére: két 8000 leles és két 5000 leles díj, középbirtokosok részére két 5000 és két 3000 leles díj, kisbirtokosok részére két 3000 leles és tíz 2000 leles díj, tehát összesen 68 ezer lei.

Azokat, akik első díjat nyertek, október 29-ikén Bucurestibe viszik, hogy részt vegyenek a buzaverseny ünnepségein. Az első díjat nyert búzákból 15–15 kilogrammot a bucurestii mezőgazdasági kutató intézetnek küldenek.

Magyarország külkereskedelmi tárgyalásokat folytat Jugoszláviával, Törökországgal, Görögországgal és Franciaországgal

Magyarország a közeljövőben fontos külkereskedelmi tárgyalásokat folytat le. Ezek között első helyen szerepel a jugoszláv–magyar áruforgalmi és fizetési egyezmény megújítása, a változott viszonyoknak megfelelő módosítása és átalakítása. E téren új lehetőségek nyílnak a magyar közép- és nehézipar számára. Ugyancsak tárgyalásokat kezdenek Törökországgal is. Ebben a viszonylatban, mintegy 5 millió pengővel passzív a török clearing és így az új viszonyok adta lehetőségeket a magyar importkereskedelem különösen ki tudja majd használni. Ugyancsak a közeljövőben indulnak meg a magyar–francia külkereskedelmi tárgyalások.

Ebben a hónapban jár le a görög–magyar árucseréforgalmi és clearing-egyezmény. Megújítására a közeljövőben indulnak meg az új tárgyalá-

sok. Ebben a vonatkozásban fontos elvi döntéseket hoznak a fizetési forma megtartására vonatkozóan. A görög–magyar clearing-egyezményben mintegy 100 millió drachma a passzív és így új exportlehetőségek nyílnak Magyarországnak számára a változott viszonyok folytán beállott világgazdasági eltolódás következtében. Görögországban ma nagy kereslet mutatkozik az elektromos-anyagok és a textilgyártmányok iránt. A szünetelő birkaexport nibóli megindítása érdekében már szűkebbkörű tárgyalást folytattak. Magyarországról még exportárunk számít a vágott marha is. Görögországhoz leginkább a nyersbőr, gyanta, terpentín és déligyümölcs bevitelére van kilátás. A görög–magyar kereskedelmi tárgyalásokat Budapesten folytatják le.

— Zsákokban is feladhatók postaküldemények. Temesvárról jelentik: A főpostahivatal közölte, hogy a felek postai küldeményeiket — leveleket, levelezőlapot, árumintákat és csomagokat — saját zsákaikban is postára adhatják. Öt kilón aluli zsákküldeményeknél a rendes postai viteldíjon felül különként, vagy annak rendes töredéké után ötven lei fizetendő az azonnali kikészítésért. Öt kilón felüli küldeményeknél pedig különként huszonöt lei. A főpostahivatal közölte még, hogy az egyes postahivatalok az új postai szolgáltatás részleteiről bárkit szívesen tájékoztatnak.

— A Magyar Távirati Iroda október 23-ára rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelyen az alaptőkének 600.000 pengőről 900.000 pengőre való felemeléséről határoznak.

Magyar küldöttség tárgyal Moszkvában vasutforgalmi és közlekedési kérdésekről

Budapest. A magyar–orosz közös határ folytán különböző közlekedési és forgalmi problémák merültek fel. A vasutforgalmi ügyek megbeszélése céljából a magyar kiküldötték megérkeztek Moszkvába és megkezdtek a tárgyalásokat. Az annak idején ahhamarad kereskedelmi tárgyalások folytatására a jövő hét folyamán utazik Moszkvába magyar kereskedelmi bizottság.

— A Nasic Holding október 24-én Gentben megtartandó mérlegülése elé nagy érdeklődéssel tekintenek faipari körökben. A Nasicnak Romániában, Jugoszláviában és Magyarországon vannak nagy füzem- és erdőségei. Hírek szerint mind a holding, mind a Nasic alvállalatainak eredménye előli az elmúlt évi forgalmat és így az idei évre is biztosítva van a tavalyi kifizetett 2.50 svájci frankos osztalék.

— MEGJELENT A HATÁRŐVEZETÉSRŐL SZÓLÓ RENDELKEZÉS. Az Aradi Közlöny október 17-iki, keddi számában megemlékeztünk róla, hogy rendelkezés jelenik meg, amely szabályozza a határővezetékben történő házneladásokat és bérleteket. Egyben pedig kötelezővé teszi, hogy 1940. február elsejétől a határővezetékben levő városok lakói a katonai hatóságok révén láttamoztassák személyazonosságát igazolványukat. Ez a rendelkezés most a Monitorul Oficial október 18-iki keltezésű, 241-ik számában megjelent.

— Nyersanyag hiánya miatt beszüntette üzemét egy vasárúgyár. Temesvárról jelentik: A Saturnus r. t. temesvári vasárúgyára nyersanyaghiány miatt hosszabb időre beszüntette üzemét. A gyár főleg bór-árúkhhoz való csattokat és más alkatrészeket készített és időnként háromszáz munkást is foglalkoztatott.

Aradi hetipiaci árak

Zöldspagett: Zöldpaprika két drb. 1 leu, hegyes paprika 4 drb. 1 leu, burgonya kg. 3–4 lei, szárazhagyma kg. 2 lei, kelkáposzta drb. 3–8 lei, champion gomba kg. 10–12 lei, tök drb. 15 lei, zöldbab kg. 18–20 lei, szárazbab kg. 15 lei, torma drb. 1–2 lei, paradicsom kg. 4–5 lei, hónapos retek egy köteg 1 leu, paraj kg. 4 lei, celler drb. 2 lei, foghagyma kg. 10–12 lei, fejes káposzta drb. 4–7 lei, savanyu káposzta kg. 8 lei, levesbe való zöldség egy köteg 4 lei.

Tej és tejtermékek: Tehénturó kg. 16 lei, juh-turó kg. 40 lei, tehéntej literje 6 lei, tejföl literje 40 lei, vaj kg. 80 lei, tojás drb. 2.50–2.70 lei.

Gyümölcspiac: Alma kg. 4–6 lei, dió kg. 14 lei, hámozott dió kg. 60 lei, körte kg. 5–6 lei, szilva kg. 22–24 lei, szőlő kg. 5–8 lei.

— A HÁTRALÉKOS ADÓTARTOZÁSOK KÉSEDELMI KAMATAI. A pénzügyminiszter rendeletét adott ki, amelyben részletesen felsorolja, hogy a hátralékos adótartozások és a más, nem inkasszált követelések után milyen késedelmi kamatok számíthatók fel az egyes évekre. Ezek a következők: az 1925. május 10. előtti időre évenként öt százalék. 1925. május 20–1929. május 1. közötti időre évenként 10 százalék. 1929. május 2–13. közötti 12 százalék. 1929. május 14–1929. november 25. között 13.5 százalék. 1929. november 26–1931. március 31. között évi 13 százalék. 1931. április 1–1932. március 3. között évi 9 százalék. 1932. március 4–1933. április 4. között 8 százalék. 1933. április 5–1934. december 14. között évi 7 százalékot. 1934. december 15–1938. május 4. között évi 5.5 százalékot és 1938. május 5. óta 4.5 százalékot.

— Rendkívüli közgyűlés a budapesti Athenaeum-nál. Budapestről jelentik: Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt. október 24-én déli 12 órakor rendkívüli közgyűlést tart, mely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg. Az Athenaeum történetében ugyanis fontos és döntő változás következik be. Lemondott a régi igazgatóság és felügyelőbizottság és ennek helyébe új igazgatóságot és felügyelőbizottságot választanak, valamint új igazgatósági elnököt is. A napirend egyik pontja: az Est Lapkiadó Rt. részvénytöbbségének, számszerint 11.808 darab, az Est Lapkiadó Részvénytársasági részvények megvásárlása és az ezért fizetendő vételár megállapítása.

— Visszakapta a magyar állam a rozsnyói vasbányákat. Budapestről jelentik: A Kuria szerdán döntött a rozsnyói vasbányák ügyében. Ezeket az állami bányákat a volt csehszlovák kormány 1938. szeptemberében két cseh magánvállalatra ruházta át, amelyek aztán nem voltak hajlandók átengedni azokat a magyar államnak. A kincstár keresete folytán elsőfokon a rimaszombati törvényszék, majd a Kassai tábla, végső fokon pedig a Kuria kimondta, hogy az át ruházás törvénytelen, mert állami tulajdon nem lehet magánosoknak átengedni a törvényhozás előzetes engedélye nélkül. Így a magyar állam birtokba veszi a 25 millió pengő értékű bányákat, belsejüket és zártkutatmányi jogokat.

— ELKÉSZÜLT A CÉHTÖRVÉNYT MÓDOSÍTÓ JAVASLAT. Az Aradi Közlöny annak idején megemlékezett róla, hogy módosítják az 1938. december 14-iki cégtörvényt és az abban előírt formázásokat egyszerűsítik. A bizottság, amelyet a módosító javaslat kidolgozására, véget küldtek ki, befejezte munkálatait és a módosító javaslat szövegét Buda-nemzetgazdasági miniszter elé terjesztette. Miután a miniszter a javaslatot áttanulmányozta, az a törvényelőkészítő tanács elé kerül.

— Kiskereskedők figyelmébe! Az Aradi Kiskereskedők Szindikátusa ezúton kéri fel azon kerületi elnökeket és vidéki tagjait, akik gyűjtőlevelet kaptak a hadfelszerelési alapra való gyűjtés végett, hogy azokat haladéktalanul juttassák el a Szindikátus vezetéséhez, mert a gyűjtés október 23-ikán lezárul. Ugyancsak felszólítja a Szindikátus azon tagjait, akik a fenti célra még nem adományoztak, hogy a hétfői nap folyamán juttassák el adományukat a Szindikátus irodájába (Arad, Str. Horia 10. szám).

— Megkezdtek a kiviteli engedélyek kiadását. A külkereskedelmi hivatal már megkezdte a kiviteli engedélyek kiadását. Egyelőre főleg gabonamennyre adtak kiviteli engedélyeket. Ezeknek az engedélyeknek kiadásával egyidejűleg 3 ezrelékes külön illetéket számítanak be.

— A tojás szabadkereskedelmének tárgyává való felvétel kéri a kereskedők. A legutóbbi maximális rendelkezés értelmében a tojás árát tudvalevőleg 1.50 leu-ban maximálták. Prtesítésünk szerint a kereskedők most mozgalmat indítanak annak érdekében, hogy a tojást ismét szabad kereskedelem tárgyává tegyék. A kereskedők mindenekelőtt arra hivatkoznak, hogy az utóbbi időben a friss tojás valószínűleg eljutott az aradi piacra és a termelők a tojás nem a piacon hozzá forgalomba, hanem sok esetben házhoz szállítják, amikoris 2 és 2.50 leles árat kérnek a tojásért. Ugyancsak megemlítik azt is, hogy a maximálási rendelkezés nem intézkedik külön a nagybani és külön a kicsinybani árról. Abban az esetben, ha a kereskedők a legjobb esetben 1.50 leles áron hozzá is jutnának a tojáshoz, az ugyancsak ezen az áron hozhatják forgalomba, vagyis nem keresnek rajta. Véül megemlítik, hogy abban az esetben, ha a tojás ismét szabad forgalom tárgyává képezi, akkor a kereslet és kínálat törvénye alapján reális ár alakul ki, amely előreláthatólag alacsonyabb lenne annál az árnál, mint amelyen a fogyasztók jelenleg ténylegesen kényserülnek a tojást vásárolni.

Megkönnyítik az ezüst arany és platina behozatalát

A Monitorul Oficial október 18-iki száma rendelet-törvényt közöl, amely megváltoztatja az ezüst, arany és platina-árúk behozatalánál, illetve kivitelénél alkalmazott rendszert.

A rendelet-törvény első szakasza értelmében a vámtarifa 1458–1460, 1469–1471, 1478–1479. szakaszaiban foglalt árucikkek behozatala alkalmával a jövőben nem kell fizetni a 12 százalékos érték utáni illetéket, valamint a kezelési illetéket. Ezek az árucikkek a következők: ezüst-érc, ezüst hamu, olvasztott ezüst, nyers ezüst, nyers ezüst-töredékek, arany-érc, arany-törmelékek és nyers arany, valamint platina.

A második szakasz szerint egy tizedére szállítják le a vámitéteket, a 12 százalékos érték utáni illetéket, a kezelési illetéket, valamint az engedélyezési illetéket a vámtarifa következő szakaszaiban foglalt áruk behozatala esetén: 1461–1468, 1472–1477, 1480–1483. Ezek a hengerelt ezüst, ezüst fonal, ezüst csövek, fonott ezüstárúk, ezüstvillák, kanalak és általában ezüsttárgyak, valamint ezüst ceruzák és ugyanezek az áruk aranyból vagy platínából.

A fent említett második szakaszban felsorolt árucikkeket azon áruk listájába sorolják, amelyek esetében 12.50 százalékos forgalmi adót kell fizetni.

A negyedik szakasz szerint a vámtarifa 1459–1468 szakaszaiban foglalt áruk, vagyis az ezüst töredékek és a hengerelt ezüst kivitele esetében kilogrammonként 100 lei kiviteli vám fizetendő, míg a vámtarifa 1470–1483 szakaszaiban foglalt áruk, vagyis az aranytöredékek és a hengerelt arany kivitelkor a kilogrammonkénti kiviteli vám 10.000 lei.

— Fizetési haladék a régi borfogyasztási illetékekre. Az aradi kereskedelmi és iparkamara hivatalosan közli, hogy a kamarák szövetségének közbenjárására a monopol-vezérgazgatóság f. évi július hó 19-én kelt 30402. sz. körrendeletével az 1939. évet megelőző időből származó borfogyasztási illetékek kifizetésére 1940. március 31-ig adott haladékot.

Legújabb jelentéseink:

Szombaton utazik ismét Moszkvába a finn tárgyalóbizottság

Helsinki cáfolja, mintha Moszkva a megbeszélések újakezdését sürgetné

Helsinki. Erko finn külügyminiszter külön repülőgéppel péntek este Helsinkibe érkezett. Ugy tudják, hogy a finn bizottság még a szombati napon visszautazik Moszkvába, azonban lehetséges, hogy a Paasikivi vezetésével induló bizottság összetételét megváltoztatják. Helsinki politikai körökben erősen cáfolják azt az angol forrásból származó jeleket, hogy Moszkva sürgeti a tárgyalások folytatását.

Az angol királyi család három tagja teljesít tényleges háborús szolgálatot a nyugati fronton

Több száz hajó szállította Franciaországba az angol haderőt

Párisból jelentik: A windsori és a glouchesteri hercegek ma csapatszemlélet tartottak a francia földön álló angol hadsereg felett. A szemle alkalmával jelen volt Gort tábornagy is. Az eseményekkel kapcsolatosan a Paris Soir írja, hogy az angol királyi családnak most már három tagja teljesít tényleges katonai szolgálatot francia földön, mert a windsori és a glouchesteri hercegeken kívül

szolgálatot teljesít Mary anyakirálynő unokaöccse, lord Frederick Cambridge is.

Párisból jelentik: A Havas távirati iroda jelenti az angol csapatszállításokkal kapcsolatban, hogy az utóbbi hónapban több száz hajó szállított át angol katonákat a csatornán. A hajók éjszaka tették meg útjukat és a francia hadihajók kísérték útjukon. Ugyancsak francia hadihajók látták el a kikötővédelmet is.

Jelentéstételre Berlinbe rendelték a moszkvai német nagykövetet is

Amszterdamból jelentik: A 'Telegraf' című lap moszkvai értesítése szerint Schullenburg grófot, a nirodalom moszkvai nagykövetét Papenhez hasonlóan jelentéstételre Berlinbe rendelték. A moszkvai német nagykövet részletesen beszámol a szovjet-orosz-török tárgyalásokról. A lap tudósítja úgy tudja, hogy Schullenburg magával viszi Stalin személyes válaszát, arra a levélre melyet Hitler kancellár külön futárral küldött Moszkvába. (Rador.)

Berlin különbékét szándékozik felajánlani Franciaországnak?

Dán lapok feltűnést keltő magyarázata a nyugati harctér eseményeiről

Anglia ellen elkeseredett harcot indít Németország

Kopenhágából jelentik: A National Tidende munkatársának jelentése szerint a nyugati fronton a hadműveleteket felfüggesztették és úgy véli, hogy

Németország külön békét szándékozik felajánlani Franciaországnak, Anglia ellen azonban még nagyobb és még elkeseredettebb harcot indít.

A továbbiakban a lap munkatársa megjegyzi, hogy a dán lap újabb kísérletet tesz arra nézve, hogy Franciaországot elválassza Angliától.

Ezzel kapcsolatban a Havas-ügynökség felteszi a kérdést, hogy amikor Németország Anglia ellen tovább folytatja a hadjáratot, vajon megszünteti-e a támadást a német-francia fronton? A Neue Zeitung tudósítója ezzel kapcsolatban azt írja, hogy

Hitler kancellár értésére akarja adni Franciaországnak, miszerint minden nagyobb arányú hadműveletet elhalaszt, hogy módot adjon az ellenségeskedések megszüntetésére.

A nyugati hadműveletekről kiadott hivatalos jelentés, amelyet Hitler kancellár is jóváhagyott Németország részéről Franciaországhoz intézett felhívásnak számít, amelyben felajánlja a tüzeles beszüntetését. (Rador.)

Berlinből jelentik: Azokkal a jelentésekkel kapcsolatban, amelyekben a német hadvezetőség a nyugati front harcselekményeinek első szakaszát lezártak tekintette és amelyekben közölte, hogy a német hadsereg sehol sem lépte át a francia határt, bizonyos körök újabb német békekísérletet látnak és azt terjesztik, hogy Németország a közelben.

pokban újabb békeajánlattal fordul Franciaország felé. Erre való tekintettel

a német hadvezetőség a következőket közli: a nyugati front harcselekményeinek első szakaszának lezárása csupán tárgyi meghatározása annak, ami valóban történt és ebből békevagyat látni képtelenségnek tűnik fel.

A helyzet egyébként nem szorul magyarázatra. A nyugati hatalmak visszautasították Hitler békejobbját és az ellenségeskedések keztyűjét továbbra is oda és Németország felvette azt.

Ötszáz kommunistát tartóztattak le Finnországban

Helsinkiből jelentik: Finnországban ötszáz kommunistát tartóztattak le a pénteki napon, kik földalatti szervezkedést folytattak, főként a hadsereg tagjai között.

Ismét elhalasztották a litván csapatok vilnai bevonulását

Kaunasból jelentik: Az esti jelentések szerint Kaunas és Moszkva között még mindig nem jött létre megállapodás a Szovjet által létesítendő kaunai támaszpontok ügyében. A litvánok Vilnába való bevonulása újabb halasztást szenved.

Mekkora lesz az új lengyel állam...

Vatikánváros. Papes, Lengyelország vatikáni követe felkereste Maglione bíboros államtitkárát és közölte vele a lengyel kormánynak Litvániához intézett tiltakozását az ellen, hogy Litvánia elfogadja az oroszok által részére felajánlott vilnai területet.

A „Politiken” című lap berlini tudósítója jelenti, hogy az új lengyel állam olyan nagyságu lesz, mint Bulgária. Varsó fővárossal és november elsején fogják proklamálni. A lengyel zsidókat egy külön államban vonítják össze, amelynek Lublin lesz a székhelye, Németország területéhez fogják csatolni Sziléziát Kattowitz-ot és a krakkói tartományt.

Róma. Kovnói jelentések szerint a németek által megszállott területekről 100.000 lengyel zsidó érkezett Vilnába arra a hírre, hogy Vilnát és környékét Litvániához csatolják.

Az angol király kihallgatáson fogadja Chamberlain-t

Londonból jelentik: György király pénteken kihallgatáson fogadja Chamberlain-t (Rador.)

Ötvenmillió belső kölcsön Li vániában

Kaunasból jelentik: A litván kormány ma ötvenmillió belső kölcsönt szavazott meg Vilna és kerülete gazdasági újjáépítésére.

Kötelező katonai szolgálat Ausztráliában

Melbourneból jelentik: Ausztrália miniszterelnöke bejelentette, hogy mindazon nőtlen férfiakat, akik 1940. július elsején betöltik 21. életévüket, katonai szolgálatra kötelezi. (Rador.)

APROHÍRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapították meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

ALKALMAZÁST KERES

Perlekt bejáró, vagy kisegítő főzőnőnek ajánlom. Cimeket a kiadóba. 4771

Fűszer-, vas- és rövidáru szakmabeli fiatal, szorgalmas segédet keresek. Ajánlatok Czizler Gyula, Hargai, kiadandók. 4749

ALKALMAZÁST NYER

Mindenek leány felvétetik. Calea Saguna 8.

Textilszakmában jártas kereskedősegédet keresek azonnalra. Funk Maximilian. Ineu, jud. Arad. 4756

Jólfőző, jobb, egyedülálló mindenest, 35 éves korig keresek. Ajánlatokat „Jó-megjelenés” jelígen a kiadó továbbít. 4768

ELADÁS

Négyszobás, erkélyes, modern lakás azonnalra kiadó. Str. Baritiu 35. 4776

Háromszobás, modern lakás november 1-re kiadó. Str. Gh. Popa 1. 4777

Szép, uccai burgozott szoba ellátással, fürdőszoba használattal a központban uriembernek kiadó. Cim a kiadóban. 4770

Háromszobás, modern lakás teljes komforttal, nagy terrasszal Bul. Carol 65. alatt november elsejére kiadó. Bővebbet Szentgyörgyi-cégnél. 4779

Háromszobás, modern lakás Str. Bolintianu 4. sz. alatt nagyon olcsón kiadó. 4736

Csinosan burgozott, különbejáratu szoba fürdőszoba használattal és teljes ellátással kiadó. Cim a kiadóban. 4735

Uccai háromszobás, parkettás lakás II. emeleten nov. 1-től, esetleg előbb is kiadó és egy garconlakás előszobával, fürdőszobával. P. Avram Iancu 5-6. I. em. 4516

VÉTEL-ELADÁS

Férlirubák és átmeneti kabát eladó. Str. Cloșca 12., apart. 7. 4767

Libatollat, tisztát, kizárólag szárnytól. lat. magas áron veszek. Str. T. Serb 11., apartament 4.

Daráló, szakító mágnes (kalapácsos), olajtisztító eladó. Sztrarek, Macea. jud. Arad. 4766

ÜZLET

Trafiknak alkalmas kis üzlethelyiség az új Casa Cercuială mellett kiadó. 4737

Főtéri üzlethelyiség kiadó. Cim a kiadóban. 4636

KÜLÖNFELEK

Zsidóiskolába járó 5-ikes elemista kis-lány elvesztette tankönyveit aktatás-kával együtt. Kéri a megtalálót, juttassa vissza a könyveket a zsidóiskola házmasteréhez. A táskát megtarthatja. 4764

Hirdessen az Aradi Közlönyben